

**MARCEL MOYSE: 20 ETUDES
D'APRES KREUTZER KİTABININ
ÇALIŞMA TEKNİKLERİ
BAKIMINDAN İNCELENMESİ
Yüksek Lisans Tezi
Umut Can ÜNAL
Eskişehir 2019**

**MARCEL MOYSE: 20 ETUDES D'APRES KREUTZER KİTABININ
ÇALIŞMA TEKNİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Umut Can ÜNAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müzik Ana Sanat Dalı

Danışman: Doç. Özlem KOÇYİĞİT

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Güzel Sanatlar Enstitüsü

2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Umut Can ÜNAL'ın "Marcel Moyse: 20 Etudes D'apres Kreutzer Kitabının Çalışma Teknikleri Bakımından İncelenmesi" başlıklı tezi 10 Haziran 2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, **Müzik Anasanat Dalı Üfleme Vurma Çalgılar Sanat Dalı Yüksek Lisans** tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Özlem KOÇYİĞİT

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Burçin BARUT DİKİCİGİLLER

.....

Üye : Prof. Burak TÜZÜN

.....

Prof. Hayri ESMER
Anadolu Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

ÖZET

MARCEL MOYSE: 20 ETUDES D'APRES KREUTZER KİTABININ ÇALIŞMA TEKNİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Umut Can ÜNAL

Müzik Ana Sanat Dalı

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Mayıs 2019

Danışman: Doç. Özlem KOÇYİĞİT

Fransız Flüt Ekolü'nün öncü isimlerinden Marcel Moyse'un(1889-1984) Paris Konservatuvarı'nda başlayan eğitimci kariyeri; Avrupa, Amerika ve Asya'ya kadar ulaşmıştır. Moyse'un kariyeri boyunca yazmış olduğu etüt ve egzersiz kitapları yirminci yüzyıldan günümüze flüt sanatçılarına teknik ve müzikal alanlarda yol göstermiştir. Moyse, Fransız Flüt Ekolü'nün Avrupa ve Amerika'da yaygınlaşmasını sağlamıştır.

- Bu tez çalışmasının birinci bölümünde; Marcel Moyse'un hayatı ele alınıp, eğitimciliği ve metotları incelenmiştir. Moyse'un flüt tekniklerinin her biri için ayrı yazmış olduğu metotlar incelenmiş olup; öğrencilerinin Moyse için görüşleri alıntı yapılmıştır.
- Çalışmanın ikinci bölümünde Moyse'un, Rodolphe Kreutzer'in keman tekniği literatüründeki *40 Etudes Ou Caprice* adlı metodundan uyarladığı *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodunun çalışma teknikleri incelenmiştir. Aynı zamanda Moyse'un flüt teknikleri için yazmış olduğu metotların *20 Etudes D'apres Kreutzer* metoduyla olan ortak noktaları öne çıkartılmıştır.
- Çalışmanın üçüncü bölümünde, incelenen etütlerin başlıca orkestra flüt sololarına teknik ve müzikal açıdan neler sağladığı araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Marcel Moyse, Etüt, D'apres Kreutzer

ABSTRACT

INSPECTION OF MARCEL MOYSE: 20 ETUDES D'APRES KREUTZER BOOK FROM STUDYING TECHNIQUES STAND POINT.

Umut Can ÜNAL

Department of Music

Anadolu University The Institute of Fine Arts, May 2019

Advisor: Doç. Özlem KOÇYİĞİT

One of the pioneers of the French Flute Scholl Marcel Moyse's academician career which has started at Paris Conservatory extended to Europe, America and Asia. His etude and exercise books that he wrote during his career guides flute players from 20th century till today from technical and musical stand point. Moyse is responsible for making French flute school to spread to Europe and America.

- In the first part of the thesis; Marcel Moyse's life is described, his educationist side and his methods are analyzed. The methods he has written about his techniques for flute are studied separately and his training ideas about him are quoted.
- In the second part of the thesis; Moyse's 20 Etudes D'apres Kreutzer method's training techniques are analyzed which is adapted from Rodolphe Kreutzer's 40 Etudes Ou Caprice which has a big part in violin literature. At the same time; mutual parts between 20 Etudes D'apres Kreutzer and the study books for training flute written by Moyse are highlighted.
- In the third part of study; it's researched what the analyzed studies contributed to flute solos in technical and musical way.

Keywords: Flute, Marcel Moyse, Etude, D'apres Kreutzer

TEŞEKKÜR

Bu tezde ilk olarak lisans ve yüksek lisans eğitim hayatım boyunca engin bilgi ve tecrbeleriyle bana her daim destek olan, bir đretmen ve danıőmandan çok daha fazlası olarak grdğim kıymetli flüt đretmenim Doç. Özlem KOYIĐIT'e sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım. Ayrıca tez çalıőmam sırasında yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Serçin YATKIN ve Faruk Eren AKÇAY'a teőekkürlerimi sunarım.

10/06/2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Umut Can ÜNAL

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BAŞLIK	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GÖRSELLER DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem	1
1.2 Amaç	1
1.3 Önem	2
1.4 Sınırlılıklar	2
2. ALAN YAZIN.....	3
3. YÖNTEM.....	4
3.1. Araştırmanın Modeli	4
3.2. Evren ve Örneklem	4
3.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı	4
4. MARCEL MOYSE.....	5
4.1. Hayatı	5
4.2. Metotları.....	6
4.3. Eğitimi ve Başlıca Egzersizleri.....	8
4.4. 20 Etudes D'apres Kreutzer Kitabının Tarihi Geçmişi	16
4.5. Rodolphe Kreutzer	17
5. 20 ETUDES D'APRES KREUTZER KİTABININ ÇALIŞMA TEKNİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ	20
5.1. Etüt No. 1 Moderato	20
5.2. Etüt No. 2 Allegro Moderato	21
5.3. Etüt No. 3 Allegro non troppo	22
5.4. Etüt No. 4 Moderato	23

5.5. Etüt No. 5 Allegro assai.....	24
5.6. Etüt No. 6 Moderato	24
5.7. Etüt No. 7 Maestoso	26
5.8. Etüt No. 8 Moderato	27
5.9. Etüt No. 9 Allegro.....	28
5.10. Etüt No. 10 Grave.....	29
5.11. Etüt No. 11 Allegretto	32
5.12. Etüt No. 12 Moderato.....	33
5.13. Etüt No. 13 Andante.....	34
5.14. Etüt No. 14 Allegro Moderato	35
5.15. Etüt No. 15 Moderato.....	36
5.16. Etüt No. 16 Moderato.....	36
5.17. Etüt No. 17 Allegro vivace	37
5.18. Etüt No. 18 Moderato.....	38
5.19. Etüt No. 19 Allegro.....	40
5.20. Etüt No. 20 Andante.....	41
6. 20 ETUDES D'APRES KREUTZER METODUNUN BAŞLICA ORKESTRA FLÜT SOLOLARINA KATKISI	42
6.1. Ludwig Van Beethoven 3. Senfoni Allegro molto	42
6.2. G. Bizet Suit No. 1 İntermezzo.....	43
6.3. Sergei Prokofiev 'Peter ve Kurt'	44
6.4. Camille Saint-Saéns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'	45
6.5. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası'	46
6.6. G. Rossini Wilhelm Tell	47
6.7. C. Debussy 'Prelude to the afternoon of a Faun'	49
7. SONUÇ	50
7.1. Öneriler	51
KAYNAKÇA	53
ÖZGEÇMİŞ.....	55

GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Görsel 4.1. <i>Marcel Moyse (http-1)</i>	5
Görsel 4.2. <i>Rodolphe Kreutzer (http-2)</i>	18

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 4.1. <i>Tone Development</i> metodu.....	11
Şekil 4.2. <i>Technical Mastery for the Virtuoso Flutist</i> metodu.....	11
Şekil 4.3. <i>De La Sonarite</i> metodu.....	12
Şekil 4.4. <i>Gammes et Arpéges çalışma Takvimi</i>	13
Şekil 4.5. <i>Gammes et Arpéges</i> adlı metot.....	13
Şekil 4.6. <i>Le Débutant Flutiste</i> adlı metot.....	14
Şekil 4.7. <i>Ecole De L'articulation</i> metodu Etüt No. 14.....	15
Şekil 4.8. <i>24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations</i> adlı metot.....	15
Şekil 5. 1. Etüt No. 1 İlk 3 Ölçü.....	20
Şekil 5.2. Etüt No. 4 İlk 3 Ölçü.....	20
Şekil 5.3. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 27 İlk 2 Ölçü.....	20
Şekil 5.4. Etüt No.2 İlk 3 Ölçü.....	21
Şekil 5.5. Etüt No. 13 İlk 2 Ölçü.....	21
Şekil 5.6. Etüt No. 20 İlk 5 Ölçü.....	21
Şekil 5.7. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 36 İlk 3 Ölçü.....	21
Şekil 5.8. Etüt No. 3 İlk 3 Ölçü.....	22
Şekil 5.9. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 8.....	22
Şekil 5.10. <i>Ecole De L'articulation</i> metodu Etüt No. 16.....	23
Şekil 5.11. Etüt No. 4 İlk 3 Ölçü.....	23
Şekil 5.12. Etüt No. 4 17. Ölçü.....	23
Şekil 5.13. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 20.....	23
Şekil 5.14. Etüt No. 5 İlk 5 Ölçü.....	24
Şekil 5.15. <i>De La Sonarite</i> metodu <i>Staccato Egzersizi</i>	24
Şekil 5.16. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 7 ilk 4 Ölçü.....	24
Şekil 5.17. Etüt No. 6 İlk 2 Ölçü.....	25
Şekil 5.18. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No.13 İlk 3 Ölçü.....	25
Şekil 5.19. <i>De La Sonarite Aralık Çalışması</i>	25
Şekil 5.20. <i>De La Sonarite Aralık Çalışması</i>	25
Şekil 5.21. Etüt No. 6.....	26
Şekil 5.22. Etüt No. 7 İlk 2 Ölçü.....	26
Şekil 5.23. <i>Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise</i> metodu Etüt No. 16 ilk 2 Ölçü.....	26

Şekil 5.24. Etüt No. 7	27
Şekil 5.25. 24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations metodu Etüt No. 23.....	27
Şekil 5.26. Etüt No. 8 İlk 2 Ölçü.....	27
Şekil 5.27. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 6 İlk 2 Ölçü	27
Şekil 5.28. Gammes et Arpéges- 480 Exercises	28
Şekil 5.29. Gammes et Arpéges- 480 Exercises	28
Şekil 5.30. Etüt No. 9 İlk 5 Ölçü.....	28
Şekil 5.31. Etüt No. 9 56. Ölçü.....	28
Şekil 5.32. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 40 İlk 5 Ölçü	29
Şekil 5.33. Etüt No. 10 ilk 3 Ölçü.....	29
Şekil 5.34. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 40 İlk 4 Ölçü	29
Şekil 5.35. Etüt No. 10: 9. ve 10. Ölçü.....	30
Şekil 5.36. Ecole De L'articulation metodu Etüt No. 10.....	30
Şekil 5.37. Etüt No. 10 26. 27. 28. Ölçü.....	30
Şekil 5.38. Etüt No. 10 3. ve 4. Ölçü.....	31
Şekil 5.39. Etüt No. 10 12. Ölçü.....	31
Şekil 5.40. Etüt No. 10 47. Ölçü.....	31
Şekil 5.41. Etüt No. 10	31
Şekil 5.42. Etüt No. 11 İlk 3 Ölçü.....	32
Şekil 5.43. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 34 İlk 6 Ölçü	32
Şekil 5.44. “De La Sonorite – Art Et Technique” adlı metodun “Souplesse Des Song Graves”bölümü.....	33
Şekil 5.45. Etüt No. 12 İlk 3 Ölçü.....	33
Şekil 5.46. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 28 İlk 3 Ölçü	33
Şekil 5.47. Etüt No. 12	34
Şekil 5.48. Etüt No. 12 41. Ölçü.....	34
Şekil 5.49. Etüt No. 13 İlk 4 Ölçü.....	34
Şekil 5.50. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 30 İlk 4 Ölçü	35
Şekil 5.51. Etüt No. 14 İlk 5 Ölçü.....	35
Şekil 5.52. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 32 İlk 2 Ölçü	36
Şekil 5.53. Etüt No. 15 İlk 2 Ölçü.....	36
Şekil 5.54. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 15 İlk 3 Ölçü	36
Şekil 5.55. Etüt No. 16 İlk 3 Ölçü.....	37

Şekil 5.56. Etüt No. 16 Ton değişimi	37
Şekil 5.57. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 25 İlk 3 Ölçü	37
Şekil 5.58. Etüt No. 17 İlk 2 Ölçü.....	38
Şekil 5.59. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 35 İlk 4 Ölçü	38
Şekil 5.60. Etüt No. 18 İlk 2 Ölçü.....	38
Şekil 5.61. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 21 İlk 3 Ölçü	39
Şekil 5.62. Etüt No. 18 6. Ölçü.....	39
Şekil 5.63. Etüt No. 18 Mi Majör.....	39
Şekil 5.64. Etüt No. 18 Fa Majör.....	39
Şekil 5.65. Etüt No. 18 Si Majör.....	39
Şekil 5.66. Etüt No. 18 Sol Majör.....	40
Şekil 5.67. Etüt No. 19 İlk 2 Ölçü.....	40
Şekil 5.68. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 21 İlk 3 Ölçü	40
Şekil 5.69. Etüt No. 20 İlk 5 Ölçü.....	41
Şekil 5.70. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 21 İlk 6 Ölçü	41
Şekil 6.1. Beethoven 3. Senfoni Final Bölümü	42
Şekil 6.2. Beethoven 3. Senfoni Final Bölümü	42
Şekil 6.3. Carmen Operası İntermezzo Flüt solosu	43
Şekil 6.4. Peter ve Kurt.....	44
Şekil 6.5. Peter ve Kurt.....	44
Şekil 6.6. Camille Saint-Saëns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'	45
Şekil 6.7. Camille Saint-Saëns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'	46
Şekil 6.8. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası' Flüt Solosu.....	46
Şekil 6.9. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası' Flüt Solosu.....	47
Şekil 6.10. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu.....	48
Şekil 6.11. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu.....	48
Şekil 6.12. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu.....	49
Şekil 6.13. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu.....	49
Şekil 6.14. C. Debussy 'Prelude to the afternoon of a Faun'	50

1. GİRİŞ

Marcel Moyse (1889-1984) flüt kariyerine 19 yaşında Fransız Ulusal Tiyatrosu *Opera Comique'* de başlamıştır. Burada birçok ünlü opera eserlerini gözlemleyerek 1938 yılında *Tone Development* metodu adı altında flüte uyarlamıştır. Moyse'un yazmış olduğu bu metot eğitimcilik kariyerinin temelini oluşturmaktadır. Paris Konservatuarı'nda flüt eğitimcisi olan Moyse, farklı ülkelerden çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. (William Bennett, Jean-Claude Gerard, James Galway, Trevor W) Öğrencilerinin birçoğu ülkelerinde solo kariyer ve öğretmenlik yapmıştır. Moyse, yazdığı metotlarının dışında diğer enstrümanların temel kitaplarını flüte uyarlamıştır. Bunlardan biri de bu tezde ele alınan, Moyse'un 1928 yılında R. Kreutzer 'in *40 Etudes Ou Caprise* adlı metodundan uyarladığı *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodudur.

1.1 Problem

Marcel Moyse'un artikülasyon, ton, dil tekniği, arpej ve gam için yazmış olduğu birçok metodu vardır. Bu metotlardaki bilgiler doğrultusunda Moyse'un başka enstrümanlardan uyarlamış olduğu metotların ülkemizde eğitimdeki yerinin tespit edilmediği görülmektedir. Bu sebeple *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodunun Moyse'un en çok bilinen metotlarının bilgileri doğrultusunda çalışma tekniklerinin incelenmesi ve eğitimdeki yerinin tespit edilmesi gerekmektedir.

1.2 Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, Moyse'un flüte uyarlamış olduğu *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodunun incelenmesi, nasıl çalışılması gerektiği ve çalışıcıya ne gibi kazanımlar sağladığıdır. Aynı zamanda başlıca orkestra flüt sololarına teknik ve müzikal anlamda ne gibi kazanımlar sağladığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda alt hedefler aşağıda maddeler halinde gösterilmiştir.

- M. Moyse'un hayatı ve eğitimciliği hakkında bilgiler nelerdir?
- M. Moyse'un başlıca egzersiz kitapları nelerdir ve hangi amaçla yazılmıştır?
- M. Moyse'un hangi metotları incelenen etütlere katkı sağlar?

1.3 Önem

Bu çalışmanın sonucunda aşağıdaki faydalara ulaşılması amaçlanmaktadır.

- Moyses'un flüte uyarlamış olduğu metot incelenerek flüt tekniklerinin çalışılması
- Başlıca orkestra flüt sololarının incelenen metoda göre çalışılması
- Moyses'un flüt tekniğine getirdiği yenilikler hakkında bilgi sahibi olunması

1.4 Sınırlılıklar

Bu çalışma; Marcel Moyses'un yazmış olduğu 20 Etudes D'apres Kreutzer (1928), Gammes et Arpéges -480 Exercises (1933), De la Sonorité: Art et Technique (1934), Le Débutant Flutiste (1935), The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation (Muramatsu Gakki Hanbai yayın evi tarafından basılmış versiyonu -1973) metotları, kitap, makale, tez ve internet verileri ile sınırlandırılmıştır.

2. ALAN YAZIN

Bu tezde Marcel Moyses'un hayatı, eğitimciliği, metotları ve *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodunun teknik ve müzikal katkılarının incelenmesi yer almaktadır. Bu konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır.

Bestecinin hayatı ile ilgili kaynaklar arasında "19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyses'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri" (Hepücel, 2009), "Flüt Eğitimine Ait De La Sonarite Adlı Metodun İçeriği ve Çalışma Yöntemleri" (Topcan, 2011), Eğitimciliği ve Başlıca Metotları bölümünde "The Genesis of Tone Development Through Interpretation" (Hummel, 1998), "Using Marcel Moyses's Technical Mastery For The Virtuoso Flutist" (Lawrence, 1998), "De la Sonarite" (Moyses, 1934), "Gammes et Arpéges- 480 Exercises" (Moyses, 1933), "Le Débutant Flutiste" (Moyses, 1935), "24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations" (Moyses, 1932), "Ecole de L'articulation" (Moyses, 1927), *The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation* (Moyses, 1973),), etütlerin çalışma tekniklerinin incelenmesinde "20 Etudes D'apres Kreutzer" (Moyses, 1928) kaynaklarından yararlanılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verileri toplama tekniği ve verilerin analizi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Marcel Moyse'un flüt için uyarladığı metot hakkında doküman incelemesi yapılan ve verilerin bu yöntemle toplandığı nitel ve tarihsel bir araştırmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Marcel Moyse ve Moyse'un yazdığı metotlar oluşturmaktadır. Moyse'un yazdığı "*20 Etudes D'apres Kreutzer*" metodu ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Bu araştırmanın sonucunda Marcel Moyse'un "*20 Etudes D'apres Kreutzer*" kitabıyla birlikte nitel olarak da gözlem ve döküman anlamında çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır.

4. MARCEL MOYSE

4.1. Hayatı

Marcel Moyse (17 Mayıs 1889) Fransa doğumlu yazar, besteci, eğitimci ve flütisttir. Fransız flüt ekolünü Amerika ve Avrupa'da yaygınlaşmasını sağlayan birçok egzersiz ve yapıtları vardır.

Görsel 4.1. Marcel Moyse ([http-1](#))

Moyse 15 yaşında Paris Müzik Konservatuvarı'na başlamıştır. Hocaları; Philippe Gaubert (1879-1941), Adolphe Hennebains (1862-1914) ve Paul Taffanel'dir (1844-1908). Paris Konservatuvarı'ndan 1906 yılında Gaubert'in "Nocturne et Allegro Scherzando" eserini çalarak birincilikle mezun olmuştur. 19 yaşındayken, *Opera Comique'de* çalışmaya başlamış, daha sonra *Société des Concerts'de* devam etmiştir. 1932 yılında Paris Konservatuvarı'nda Philippe Gaubert'ten sonra flüt eğitimcisi olmuştur. Bu tarihlerde oğlu Louis Moyse ve oğlunun eşi Blanche Honegger Moyse ile *The Moyse Trio* grubunu kurmuştur. *The Moyse Trio* grubuyla Avrupa ve Amerika'da birçok konser vermiştir. (Hepyücel, 2009, s. 35)

Marcel Moyses 1948 yılında ülkesinden ayrılıp ailesiyle birlikte Güney Amerika'ya yerleşmiştir. Burada kaldığı bir yıl boyunca Avrupa'da ustalık kursları verip, Marlboro Yaz Müzik Okulu ve Festivali'ni kurmuştur. Böylece günümüzde ustalık sınıfı çalışmalarının dünyadaki ilk öncüsü olmuştur. Ayrıca Kanada'daki Quebec Müzik Konservatuarı'nın üniversite bölümünde flüt öğretmenliği yapıp; İsviçre ve Japonya'da düzenli olarak flüt kursları vermiştir. Birçok öğrencisi arasında Trevor Wye, William Bennett, James Galway ve Jean-Claude Gerard yer almaktadır. Ünlü Jack İber Konçerto kendisine ithafen yazılmıştır. New York'taki Lincoln Merkez Kütüphanesi'nde "*The Marcel Moyses Collection*" adıyla, içinde son dönem fotoğrafları, ünlü flütistlere yazdığı mektuplar, işitsel-görsel, ders ve ustalık sınıfı kayıtlarının yer aldığı bir arşiv bulunmaktadır. Ölümünün ardından Moyses'un el yazısı notları, enstrümanları, fotoğrafları ve kayıtlarını koruma altına almak amacıyla kendi adıyla bir dernek kurulmuştur. Moyses, 1 Kasım 1984'te arkasında bir dolu yayın ve kayıt bırakarak Birleşik Devletler'de hayata veda etmiştir. (Topcan, 2011, s. 9)

4.2. Metotları

Moyses'un Flüt İçin Yazdığı Metotlar:

- Le Débutant Flutiste (1935)
- De La Sonarité-Art Technique (1934)
- Gammes Et Arpéges - 480 Exercises (1933)
- Exercises Journaliers (1923)
- Mécanisme-Chromatisme (1928)
- Ecole de L'Articulation (1928)
- Etudes et Exercises Techniques (1921)
- 20 Exercises et Etudes sur les Grandes Liasons (1935)
- 48 Etudes de Virtuosité (1933)
- 24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations (1932)
- 25 Etudes Mélodiques Avec Variations (1932)

Moyses'un Düzenlemis Olduğu Metotlar:

- Berbiguier - 18 Exercises Ou Etudes (1949)
Grande Etudes Caractéristiques (1949)

- Boehm - 12 Etudes (1949)
24 Caprices Etudes Op.26 (1949)
- Demerssemann - 50 Etudes Melodiques Op.4 (1937)
- Fürstenau - Bouquet De Tons Op.125 (1952)
Exercises Op.15 (1945)
26 Exercises ou Etudes Op.107 (1949)
6 Grandes Etudes (1949)

Moyse'un Flüte Uyarlamıs Olduğu Metotlar:

- 12 Etudes Grande Virtuosité D'apres Chopin (1929)
- 100 Etudes Faciles et Progressives D'apres Cramer (1933)
- 25 Etudes D'apres Kessler (1935)
- 20 Etudes D'apres Kreutzer (1928)
- 10 Etudes D'apres Wieniawsky (1935) (Hepýücel, 2009 s. 59)

Kayıtları:

- Fantasie Brillante for Flute and Piano on Bizet's Carmen
- Carnival of The Animals: The swan
- Melodie for Flute and Piano
- Madrigal for Flute and Piano
- Souvenir De Gand
- Fantasie Melancolique, Op. 1
- Suite for Orchestra No. 2 in B minor, BWV 1067: Polonaise
- Suite for Orchestra No. 2 in B minor, BWV 1067: Badinerie
- Andante Pastorale et Scherzettino
- Syrinx
- Andante Pastorale et Scherzettino
- Fantasie Pastorale Hongroise for Flute and Piano, Op. 26
- Larlesienne: Suite No. 1: 2nd Movement, Menuet
- Variations de Concert Sur Le Carnaval De Venise

- Orfeo ed Euridice: Les Champs-Elysees
- By the Brook
- Quartet for Strings No. 1 in D major, Op. 11: 2nd Movement, Andante cantabile
- Fantaisie for Flute and Piano
- Marcel Plays Mozart – Flute and Harp Concerto, Concerto's in D and G, and JS Bach's Flute Piano and Violin Sonata
- Marcel Moyse and Marlboro Alumni – Very Rare CD in which Moyse Conducts Mozarts Serenade No. 10 in Bflat (Grand Partita) for 13 winds ([http-1](http://))

4.3. Eğitimsizliği ve Başlıca Egzersizleri

Hummel'e göre Marcel Moyse, bir flütist ve öğretmen olarak kariyeri boyunca çok etkili bir müzik insanı olmuştur. Parlak, ilham verici, gizemli ve zor bir insandır. Tüm dünyayı değiştirmek ve her insana üst düzeyde müzik yaptırmak isteyen bir kişiliğe sahiptir. Moyse'un eşsiz özelliklerinden biri de müziği düşünüş biçimindeki derinliktir. Tıpkı bir aşığın, sevgilisinin bütün karakter özelliklerinin tadını çıkardığı, onun her tür farklılığını gözlemlediği gibi, o da bir müzisyen olarak bir melodiyi büyük bir aşk ve adanmışlıkla incelemiştir. Hiçbir şeyi sorgulamadan kabul etmemiş ve yılmaksızın mükemmelliği aramıştır. Bunun en iyi örneğini onun doğal çalma fikrindeki ısrar edişinde görmekteyiz. Bu ısrar özellikle Fransızların pedagoji anlayışından gelmektedir. Bir sürü öğrenci için “doğal çalışma” sergileme kararlılığı çok kafa karışıklığı yaratmış ve muhtemelen karışık bir mesaj olarak algılanmıştır. Moyse'un sabırsızlığına ve hayal kırıklığına neden olan şey çoğunlukla yapmakta olduğu şeyi düşünmeyen ve çalmanın doğallığını düşüncesizce yapılan, doğaçlama sanan öğrenciler olmuştur. (Hummel, 1998)

Moyse, flütte yaşadığı teknik sıkıntıları çözmek ve kendini geliştirmek için birçok egzersiz ve etüt kitabı yazmıştır. Bu kitaplardaki hedeflediği ton, artikülasyon, hız gibi teknik bilgiler 20. yüzyılın başlarında çalışma tekniğine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. (Hepycel, 2009, s. 36)

Moyse'un 1938 yılında yazdığı *The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation* adlı kitabında metotlarını nasıl geliştirdiğini anlatmıştır. Moyse kitabın giriş bölümünde şöyle yazmaktadır:

“Bir enstrüman olarak flütte, bir kimsenin kendisini bu kadar etkileyici ve bu kadar müzikal açıdan ilgi çekici ve ifade edebilmesinin mümkün olabileceğini hiç düşünmemiştim. Sık sık konserlerimden sonra besteciler, orkestra şefleri, eleştirmenler ve dünya çapında ünlü

virtüözler tarafından dile getirilen bu düşünce kariyerimin başında izlemeye karar verdiğim bu yolda benim hep daha ileriye gitme cesaretimi kamçulamıştır.” (Moyses, 1973)

Moyses bu kararıyla beraber; keman, çello, şan ve piyano için yazılmış birçok eser toplamıştır. Daha sonra flütte seçilmiş bu eserleri öğretmen ve üstatları olarak gördüğü sanatçıların çaldığı kadar zengin ve canlı bir şekilde çalmayı denemiştir. Moyses, bunları yaparak kendisinin renkli ve zengin bir tona ulaşmasını, vibratoyu farklı müzik stillerine göre kullanmasını, kısacası notaların içindeki tüm duyguları tam olarak ifade etmesini sağlayacağını düşünmüştür. (Hummel, 1998)

Moyses bu konuyla ilgili *The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation* adlı kitabında şunları söylemiştir:

“Bu gerçeklerle ilgili ilk deneyimim ünlü oda müziği öğretmeni Lucien Kapel tarafından yönetilen konservatuvarın oda müziği sınıfına kabul edildiğim gün başladı. Bu bir flütçü için inanılmaz bir ayrıcalıktı ancak itiraf etmeliyim ki ilk aylar benim için korkunçtu. O telli enstrüman çalan insanların arasında kendimi hiç bu kadar yalnız, yeteneği olmayan, küçük bir çocuk gibi hissetmemiştim. Kararlı olmayan entonasyonum, zayıf seslerim, sınırlı ifade yeteneğim, yeterince güçlü olmayan tonum, tüm bunlar benim tatmin etmesi çok zor olan bir ustanın karşısında umudumu kaybetmem için yeter de artardı bile. Sonrasında ne hoştur ki aklıma kemancının repertuvarında olup flüt ile çalabileceğim ama bir flütçü için çalması ve yorumlaması zor olan parçaları seçme fikri geldi.

Düşündüm ki eğer bir şevk ve heyecanla çalarsam bu taklit etme çabalarım zaten sahip olduğum becerileri mükemmelleştirecek ve aynı zamanda icra ediş biçimime yeni birtakım yetenekler de kazandırabilecek. Yanılmamıştım. Sonuçlar o kadar olumluydu ki bu çabaları en ileriye götürmeye karar verdim.

Böyle yapma şansı çok geçmeden beklenmedik bir şekilde kendini gösterecekti. Çünkü bu ilk deneyden sadece iki yıl sonra Paris Operası’nda çalma fırsatını elde edecek kadar şanslıydım. Daha 19 yaşındaydım ve çok genç olmama rağmen günlük performansların yanı sıra lirik tiyatrunun özel performanslarında çalma ve dünya çapında ünlü şeflerin ve şarkıcılardan faydalanma avantajından da yararlandım. (Moyses, 1973)

The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation kitabı; piyano, keman ve şan için yazılmış eserlerin düzenlemelerini içermektedir. Örneğin, Chopin’in B-flat *Noktürn*’ü, ya da Beethoven’ın Keman Konçertosu’nun Andante bölümü, Saint Saens’in *Prelude du Deluge*, *The Swan*, *William Tell* ve *Der Freischütz* gibi operalardan ünlü arylar vardır. Bunun nedeni flütün kendi repertuvarına sahip olmaması değildir. Moyses’a göre amaç flütten daha fazlasını elde edebilmek;

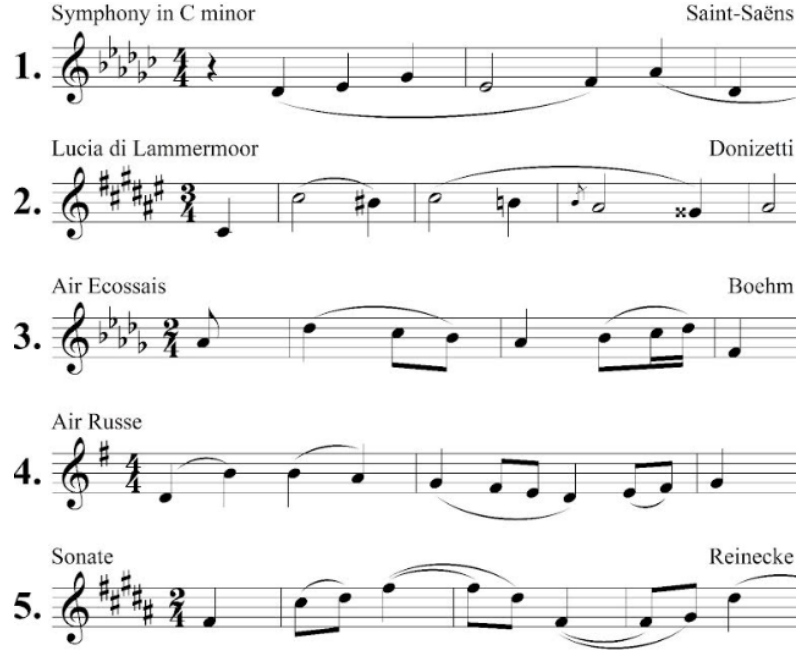
artikülasyonu çeşitlendirebilmek, daha etkin ve daha içten bir şekilde konuşabilmektir. Moyses bu durumu şöyle açıklamıştır:

“Amaç şarkı söyleyen bir ses, ağıt yakan bir keman ve şakıyan bir kuş olabilmektir. *Le Deluge*’yi çalarken, seni harekete geçiren, sana ilham veren ünlü bir kemancının sesini içinde duy. *William Tell*’i söylerken, hayranlık duyduğun bir şarkıcıyı taklit et. Sakın hiçbir zaman bunların dışında kalma. Hep söyleyecek bir şeyin olsun ve onu iyi, güzel söyle.”

Moyse, kafasında vokalistin sahip olduğu zengin ses ve ifade şekillerini flüte uyarlama düşüncesiyle Opera Comique’deki şarkıcıları daha dikkatli ve hayranlıkla dinlemeye başlamıştır. Moyses’un düzenli olarak dinlediği *Sybil Sanderson*, *Mary Garden* ve bas bariton *Vanni Marcoux* gibi şarkıcılar onu kendi buluşu olan flütle de insan sesi kadar çağrıştırmaya olabildiğince düşüncesini daha da ilerletmeye teşvik etmiştir. Büyük şarkıcılar tarafından yaratılan “*Bel Canto*” stili Moyses için hep bir merak konusu olmuştur. Eserleri gözlemleyen Moyses; sesin sınırsız zenginliğini, vibratolu veya vibratosuz, kendi icrasını yaparken bir arya ile ifade edilebilen duygulara ve düşüncelere uygulamıştır. Moyses’un gelini *Blanche Honegger* bu konu hakkında şunları söylemiştir:

“Bu arylarla ilgili yaptığı çalışma onun öğretisinin en önemli temellerinden biriydi. Bundan konuşmaktan çok hoşlanırdı. Çünkü gençken hem tiyatrodaki birçok performans sergilemişti hem de Opera Comique’de oraya çıkan *Caruso* ve şu anda ismini hatırlamadığım birçok şarkıcıya eşlik etmişti. Hep o büyük şarkıcıların çok etkileyici sesi olduğunu ve iyi bir çalgıcının daima o sesleri taklit etmeye çalışması gerektiğini söylerdi. Hep çaldığı şeye bir anlam vermeye onda bir anlam yaratmaya gayret ederdi. Tabii ki operada sözler vardı ve bestecinin ne demek istediğini anlayabiliyordun bu sözler sayesinde. Flüt çalarken Moyses’un rol modeli *Caruso* idi. Hep onun gibi şarkıcıların nasıl söyleyeceğini düşünerek çalardı. Aynı zamanda dönemin büyük kemancılarıyla da çok çalıştı. Hep *Kreisler* ve onun gibi insanları dinlerdi. Beethoven konçerto flüte uyarlamıştı ve onu flütte çalışıyordu.”

Moyse, Paris Konservatuvarı’ndaki öğrenimini bitirip, performans kariyerine başladıktan sonraki döneminde keman repertuarına yönelik çalışmasına devam etmiştir. Aynı zamanda çello literatürünü de repertuarına eklemiştir. Moyses’un bunu yapma amacı çellonun sahip olduğu zengin ve canlı sesi flütte geliştirebilmektir. (Hummel, 1998)

Şekil 4.1. Tone Development metodu

Moyse'un 1965 yılında yazdığı *Technical Mastery for the Virtuoso Flutist* metodu ise parmak egzersizlerine yönelik bir kitaptır ve tamamen profesyonel düzeyde becerisi olan son derece gelişmiş flütçüler içindir. Moyse kitabını şöyle tanımlamaktadır:

“Matematiksel bir temele dayanan bu egzersiz sistemi tüm üflemler için uygulanabilir bir sistemdir. Çünkü onları da yöneten kanun aynıdır. Tek farklı olan şey “register” yani ses perdesidir.”

Moyse'un yazmış olduğu bu metot virtüöz olma yolunda bir flütçü için yarar sağlayacaktır. Ancak yine de iyi bir çalgıyı bir virtüöz haline getirmek için çok elverişli bir araçtır. (Lawrence, 1998)

Şekil 4.2. Technical Mastery for the Virtuoso Flutist metodu

Moyse'un 1934'te yazdığı *De La Sonarite* metodu en çok tanınan kitapları arasındadır. Kitabın önsözünde Moyse, yıllar süren çalışmaları sonucunda güzel tonun

sadece fiziki yeteneğe bağılı olmadığına ikna olduğunu belirtmiştir. Bu metotta akıllıca yürütülen teknik çalışmalar dudaklarda önemli gelişmeler meydana getirmektedir. Metodun amacı öğrencinin sistematik egzersizler ile kendini geliştirmesi ve flüt üzerinde güzel tona sahip olmasıdır. Moyses bu kitabı 5 bölüme ayırmıştır:

- 1- Tonun her oktav için tınısı ve homojenliği
- 2- Özellikle pes seslerde tonun esnekliği
- 3- Dil tekniği ve notaları bağlamak
- 4- Tonun dolgunluğu ve yapısı
- 5- Ton yönetimi

Moyse, flüt çalan kişilerin bu koleksiyondan yararlanmasının yararlı bir hizmet olacağını düşünmüştür. Çünkü bu egzersizlerin öğrencileri tatmin edici bir şekilde iyileştirebileceğini savunmuştur. *De La Sonarite*, Moyse'un kişisel çalışmalarını ve ton öğretiminin temelini oluşturmaktadır. (Moyse, 1934)

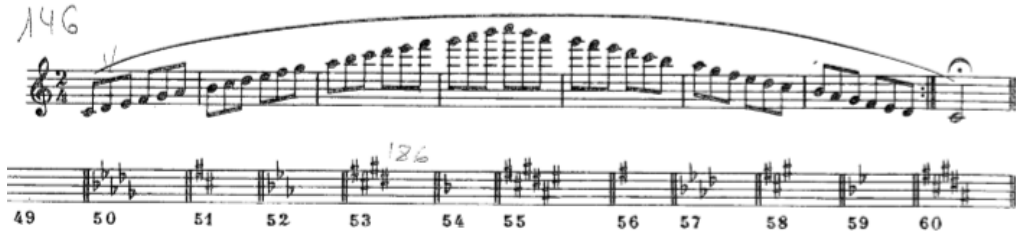

Şekil 4.3. *De La Sonarite* metodu

Marcel Moyse, *Gammes et Arpeges* adlı metodu flütte hız tekniğini geliştirmek için yazmıştır. Bu çalışmada yer alan majör ve minör gamlar, üçlü ve dördü notalar şeklinde yazılıp çalışma tablosuna eklenmiş ve dizilişleri günlük çalışma takviminde dağıtılmıştır. Böylece Moyse, daha sistematik bir şekilde çalışmayı öngörmüştür. Bu tablo, gam ve arpejleri uygulamak için talimat verirken aynı zamanda düzenli anahtar değişimleri sağlar. Öğrenci, takvimdeki numaraların yatay sırasını izleyerek gamları ve arpejleri uygulayabilir. (Moyse, 1933)

1	134	267	400	53	186	319	452	105	238	371	24
57	290	423	76	209	342	475	428	261	394	47	180
13	446	99	232	365	18	151	284	417	70	203	336
69	122	255	388	41	174	307	440	93	226	359	12
45	278	411	64	197	330	463	116	249	382	35	168
31	434	87	220	353	6	139	272	405	58	191	324
57	110	243	376	29	162	295	428	81	214	347	480
33	266	399	52	185	318	451	104	237	370	23	156
49	422	75	208	341	474	197	260	393	46	179	312
45	98	231	364	17	150	283	416	69	202	335	468
21	254	387	40	173	306	439	92	225	358	41	144
77	410	63	196	329	462	115	248	381	34	167	300
33	80	219	352	5	138	271	404	57	190	323	456
09	242	375	28	161	294	427	80	213	346	479	132
65	398	51	184	317	450	103	236	369	22	155	288
21	74	207	340	473	126	259	392	45	178	311	444
97	230	363	46	149	282	415	68	201	334	467	120
53	386	39	172	305	438	91	224	357	10	143	276
09	62	195	328	461	114	247	380	33	166	299	432
85	218	351	4	137	270	403	56	189	322	455	108
41	374	27	160	293	426	79	212	345	478	131	264
197	50	183	316	449	102	235	368	21	154	287	420
73	206	339	472	125	258	391	44	177	310	443	96
129	362	45	148	281	414	67	200	333	466	119	252
185	38	171	304	437	90	223	356	9	142	275	408
61	194	327	460	113	246	379	32	165	298	431	84
...

Şekil 4.4. *Gammes et Arpéges* çalışma Takvimi

Şekil 4.5. *Gammes et Arpéges* adlı metot

Marcel Moyse'un *Le Débutant Flutiste* adlı metodu flütte dudak kontrolünü sağlamak için yazılmıştır. Bu metotta flüte yeni başlayanlar için kaliteli tona ulaşmak, ilk alıştırmaların doğru çalışılmasına bağlıdır. İçinde 13 tane egzersiz barındırmaktadır. İlk dört egzersiz flütün orta oktavında notayı tanımaya yöneliktir. Sonraki üç egzersiz, öğrencinin düşük oktavdan orta oktav geçişlerine aşına olmasını sağlar. 13 egzersizin sonunda öğrenci bütün notaları tanımış olmalıdır. Bu yöntemde Moyse, ilk olarak birinci oktavdaki seslerin orta oktavdaki seslere düzgün bir geçiş için yapılan çalışmaları vurgulamıştır. (Moyse, 1935)

Şekil 4.6. *Le Débutant Flutiste adlı metot*

Moyse'un *Ecole De L'articulation* adlı metodu parmak-dil hareketinin koordinasyonunu sağlamak için üç oktav boyunca her türlü artikülasyona yönelik alıştırmalar sunar. Bu ayrıntılı kitap karışık dilleme olarak adlandırılan ek bir artikülasyon tekniği içerir. Bu teknik, Moyse'un tekli, ikili ve üçlü dilleme için kullandığı hecelerin bir karışımını kullanır. Karışık dilleri kullanma amacı, tempo tek dil için çok hızlı, çift dil için çok yavaş olduğunda artikülasyonun netliğini ve saflığını korumaktır. (Şenol, 2012)

Şekil 4.7.'deki görselde 8'lik ve 16'lık notalarda üçlü kombinasyonunun ritmine göre, tek dil ve 3 dil kullanmaktadır. Moyse'un bu tekniği 3 oktav boyunca kullandığını görülür.

Şekil 4.7. Ecole De L'articulation metodu Etüt No. 14

Moyse'un *24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations* adlı metodunda 24 farklı melodi vardır. Kitabın amacı ileri seviyedeki flütçüler için melodiyi yavaş bir şekilde çalıştırıp varyasyonlarıyla beraber farklı renkler ortaya çıkarmasıdır. Moyse bu kitabı yazma nedenini şöyle açıklamıştır:

“Bu kitapları çocuklar için yazmadım. Basit bir melodiyi kurup geliştirmek isteyen konservatuvar öğrencileri için yazdım.” (Şenol, 2012)

Şekil 4.8. 24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations adlı metot

Marcel Moyse'un belirgin özelliklerinden biri de doğal vibrato vasıtasıyla flütten çıkardığı tonun parlak, pürüzsüz ve kontrollü olmasıdır. Öğrencilerine şancıkların yaptığı vibratoyu örnek vermiştir. Çünkü şan tekniğiyle yapılan vibratonun flüt çalarken yapılan vibrato gibi vücudun içinde başladığını ve bunun için flütün vibratosuyla benzer özellikte olduğunu düşünmüştür. Bu sebeple öğrencilerine vibratonun daha doğal olması gerektiğini söylemiştir. (Hepyücel, 2009, s. 38)

Marcel Moyse'un öğrencisi ve Pittsburgh Senfonisi eski baş flütçüsü Bernald Goldberg (1923-2017), Moyse'un müziğe bakış açısını şöyle anlatmıştır:

"Onun çalıcılığı, hayal gücü ve şiirle doluydu... Onun kaygılandığı şey kariyer değildi. Müzikti. Müzik sevgisini ve müzikteki sevgiyi izleyicilerimize iletiyordu. Öğretisinden görebileceğiniz gibi, her şey teknikten değil müzikten başladı. Her şey müziğe ve müziğin temsil ettiği sevgiye dayanıyordu. Önemli olan şey sanattır. Geriye kalan her şey bir araçtır. Ama sonu iletişimdir." (http-1)

Paris Konservatuvarı flüt öğretmenlerinden Allain Marion (1938-1998), Moyse'un eğitimciliğini şöyle açıklamıştır:

"Moyse'un iyi bir flütçü olmak için gerekli olan müzikal ve teknik süreçleri sorgulayan bir doğası vardı. Onu müzisyen olarak başarıya ulaştıran en önemli unsur bu yeteneği olmuştur. Taffanel, Gaubert ve Hennebains onun için bazı kapılar açıp, ona flütün basit bir metal borudan, ifade gücü olan güzel bir çalgıya dönüştürebilmesi için gerekli anlayışı aktarmışlardır. İlginç olan; Taffanel, Hennebains ve Gaubert'den sonra gelmiş olmasına rağmen Moyse, bizlere 19. yüzyıl müzik anlayışını öğretmenlerinden çok daha iyi aktarmıştır." (Hepyücel, 2009, s. 37)

Obua sanatçısı Pat Grignet Nott ise Moyse'un öğreticiliğini şöyle açıklamıştır:

"O, her şeyi yavaş çekim haline getirir ve pasajları bu haldeyken şekillendirmekten hoşlanırdı. Moyse, çalıştırdığı eserleri, dinleyiciye pasajın formunu öğretircesine, tempoları bir parça yavaş alarak yönetirdi." (Hepyücel, 2009, s. 39)

Moyse, yazdığı egzersiz kitapları, yetiştirdiği öğrenciler ve yapmış olduğu flüt ustalık kurslarıyla 20. yüzyılda özellikle Avrupa ve Amerika'daki flüt sanatçıları en çok etkileyen flüt virtüözü ve eğitimci olmuştur. (Hepyücel, 2009)

4.4. 20 Etudes D'apres Kreutzer Kitabının Tarihi Geçmişi

Fransız Keman Okulu, Paris Konservatuvarında şekillenirken, Fransız Keman Okulu bestecileri eğitim biliminde aktif rol oynamıştır. Baillot, Kreutzer ve Rode konservatuvar için bir el kitabı oluşturmuşlardır. Kreutzer, keman öğrencileri için "40

Etudes Ou Caprise” adlı metodu bestelemiştir. Bu etütlerin en eski basımı 1807 yılına aittir. Günümüzde 42 tane etüdü olan bu kitabın, içerinden 2 tanesinin Kreutzer’e ait olup olmadığı bilinmemektedir (Atışeri, 2018, s. 1)

Ünlü Keman eğitimcisi Carl Flesch, Kreutzer’in etütleri hakkında şunları söylemiştir:

“Tümüyle yeni perspektifler. Her etüt belli bir teknik meselenin yoğun şekilde ve tam kapsamıyla ele alındığı küçük bir başyapıt ... Paganini öncesi keman sanatının bir ansiklopedisi...” (Atışeri, 2018, s. 1)

Marcel Moyse, R. Kreutzer’in keman için yazdığı “*40 Etudes Ou Caprices*” adlı metodu 1928 yılında flüte uyarlamıştır.

4.5. Rodolphe Kreutzer

16 Kasım 1766’da Versailles’da doğan R. Kreutzer, müzikal kariyerine Kraliyet Bاندosu’nun bir üyesi olan babasıyla birlikte çalışarak başlamıştır. Kreutzer solist olarak sahneye çıkmaya 12 yaşında başlamış, daha sonra 1778 yılında *Anton Stamitz* ile keman çalışmalarına devam etmiştir. Aynı zamanda hocasından besteciliği de öğrenden Kreutzer, 1784 yılında kendi bestelediği ilk keman konçertosunu Concert Spirituel’de sergilemiştir. Birkaç hafta içinde besteci annesinin ve babasının ölümüyle sarsılmıştır. Buna boyun eğmeyen Kreutzer, azimle çalışarak 1790 yılında “*Theatre Italien*”a solo kemancı olarak atanmıştır. 1790-1825 yılları arasında besteci kırktan fazla opera ve bale eseri bestelemiştir. (Singer, 1923, s. 2)

Görsel 4.2. *Rodolphe Kreutzer* (<http-2>)

Kreutzer 1785 yılında kral için müzik yapmaya başlamıştır. 1789 Fransız Devrimi'nden sonra ünlü bir keman virtüözü olarak ismini duyurmuştur. Fransız Devrimi'nin ülkedeki değiştirdiği koşullara kolaylıkla uyum sağlamıştır. Daha sonra uzun yıllar boyunca yaşadığı Versailles'ten Paris'e taşınmıştır. Kreutzer, 1793 yılında *Institut National de Musique*'de ve ardından 1795 yılında ise Paris Konservatuvarı'nda keman profesörü olarak yer almıştır. 1826 yılına kadar eğitimlik yapan Kreutzer, 1830'a kadar, konservatuvarın yönetim kurulunun bir üyesi konumunda bulunmuştur. (Atışeri, 2018, s. 5)

Kreutzer, 1796'da Avrupa'da konserler gerçekleştirmiştir. Bu tarihe kadar 8 tane keman konçertosu üretmiştir. 1798 yılında ikinci turnesinde son görevini Fransız Büyükelçisi olarak Viyana'da yapan *Jean-Baptiste Bernadotte*'nin partisine katılmıştır. Beethoven'a ait olan bir mektup Kreutzer'in müziğine şahit olduğunu göstermektedir. Bunun sonucunda Beethoven'ın "*Kreutzer Sonatı*" olarak bilinen op. 47 Keman Sonatı Kreutzer'e ithaf edilmiştir. (Baykara, 2009, s. 8)

Beethoven, Kreutzer hakkında şunları söylemiştir:

“Hoş bir arkadaş. ... Onun alçakgönüllü ve doğal halini çoğu virtüözde görülen o içi boş dışsallıklara tercih ederim. (4 Ekim 1804)” (Atışeri, 2018, s. 8)

Kreutzer, 1802-1811 yılları arasında dönemin ünlü müzisyenleri ve bestecileri olan *Cherubini, Mehul, Rode, Isouard ve Boieldieu* tarafından yayımlanan *Le Magasin de Musique* adlı dergide yazmıştır. Dünyaca ünlü *Stradivarius* kemanlarından birine sahip olmuştur. Eşsiz bir tonu ve stili olan Kreutzer, birçok müzisyenin yorumlarına konu olmuştur. (Baykara, 2009, s. 8)

Kreutzer geçirdiği bir kaza sonucu kolunu kırmış ve solistlik kariyerini sonlandırmıştır. Daha sonra orkestra baş şefliğine getirilip; operada müziğin kontrolünü üstlenmiştir. 1826 yılında emekli olduktan sonra 6 Haziran 1831’de yaşamını yitirmiştir. Yapıtları arasında yaklaşık 50 opera, 19 keman konçertosu, 4 Sinfonia Concertanti, 17 Yaylılar Dörtlüsü, eşsiksiz keman için *Etudes Ou Caprices, Methode de Violon* ve *Nouveaux Caprices Ou Etudes* vardır. (Baykara, 2009, s. 9)

5. 20 ETUDES D'APRES KREUTZER KİTABININ ÇALIŞMA TEKNİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

5.1. Etüt No. 1 Moderato

Etüt No. 1 bağ içinde çalınmalıdır. Etüt boyunca 16'lık notalar devam etmektedir. Bu sebeple Etüt No. 1 cümlelere ayrılıp sistemli bir şekilde günlere bölünerek; ayrıca piyano ve forte olarak iki türlü çalışılmalıdır. Etüdün 2. sayfası genellikle 3. oktav seslerden oluşmaktadır. Oktav seslere çıkıldıkça dudak hakimiyeti önem taşımaktadır. 3. oktav çalışmasında daha homojen bir ses elde etmek için dudaklar zorlanmamalıdır. Aksi takdirde sesler çatlar ve kalitesi bozulur. Bu çalışma hem nefes kontrolünü hem de notalar üzerindeki hakimiyeti sağlar. Marcel Moysse Şekil 5.1.'deki yazısında şöyle açıklamıştır: "Bu ve 4. etüt çalışmasından tam yararı elde etmek için, ilk başta forte, daha sonra piyano uygulanmalıdır." (Moysse, 1928)

Şekil 5.1. Etüt No. 1 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.2. Etüt No. 4 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.3.'deki görselde Kreutzer'in keman için yazdığı 40 Etudes Ou Caprise metodundan Etüt No. 27 gösterilmektedir. Moysse'un bu etüdü bir üst oktavdan çalınacak şekilde uyarlamış olduğu görülmektedir.

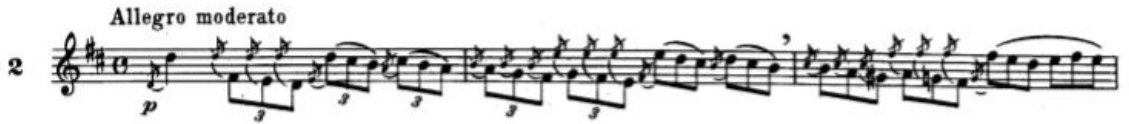

Şekil 5.3. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 27 İlk 2 Ölçü

5.2. Etüt No. 2 Allegro Moderato

Etüt No. 2’de artikülasyon net bir şekilde olmalıdır. Çarpma notalar ritme dikkat edilerek, birim vuruşun içindeki üçleme notaları bozmadan atik bir şekilde çalınmalıdır. Dil-parmak senkronizasyonunu sağlamak için öncelikle metronom ile süsleme notalar olmadan yavaş bir şekilde çalışılmalıdır. Ardından çarpma notalar eklenerek entonasyon korunmalıdır. Özellikle geniş aralıklı sesleri itmeye özen gösterilmelidir. Bunun için diyafram nefesi çok önemlidir. Moysse, parmak-dil koordinasyonunu geliştiren Etüt No. 2’i şöyle açıklamıştır:

“Bu çalışmadan, 13 ve 20 numaralı etütlerden faydalanabilmek için, dilin narin bir dantel ucu gibi kullanılması ve etüdün piyano çalınması gerekmektedir. Dikkat et. Birinci notayı çalarken ikinci notayı düşünmelisin. Böylece sesler daha pürüzsüz çıkacaktır.” (Moysse, 1928)

Şekil 5.4. Etüt No.2 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.5. Etüt No. 13 İlk 2 Ölçü

Şekil 5.6. Etüt No. 20 İlk 5 Ölçü

Şekil 5.7. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice metodu Etüt No. 36 İlk 3 Ölçü

5.3. Etüt No. 3 Allegro non troppo

Bu etüt çift dil çalışması üzerine yoğunlaştığından dolayı metronom ile yavaş bir tempoda çalışılmalıdır. Tahta üflemeli enstrümanlarda dil tekniği çok önemlidir. Teknik bir dil çalışması için dil vururken ses biraz daha uzun düşünülmelidir. Moysse'a göre vibratolu *Pizzicato* yapar gibi çalınmalıdır. Bunun sonucunda dil vurunca ses, uzun ve dolu bir yapıda olacaktır. Etüt No. 3 ilk olarak tek dil tekniğiyle çalışılmalıdır. Daha sonra ise dil, damağın ön kısmındaki sivri bölmeye hafifçe dokunarak tu-ku telaffuzuyla kullanılmalıdır. Farklı artikülasyonlarla da çalışılabilir. Bu etüt aynı zamanda dil ve parmak senkronizasyonunu geliştirmektedir. Moysse Etüt No. 3'ü "her bir nota için ilk olarak tek dil vurarak pratik yap" şeklinde açıklamıştır.

Şekil 5.8. Etüt No. 3 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.9.'da Kreutzer'in keman için yazdığı *40 Etudes Ou Caprise* metodu Etüt No. 42'de farklı bağ ve artikülasyonla çalışılması gerektiği görülmektedir.

Şekil 5.9. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 8

Etüt No. 3 için Moysse'un artikülasyon, parmak ve dil hareketinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla yazdığı *École De L'articulation* metodu Etüt No. 16'dan faydalanılabilir. Bu egzersiz Etüt No. 3'ü farklı artikülasyonlarla çalışılmasına olanak sağlar.

Şekil 5.10. Ecole De L'articulation metodu Etüt No. 16

5.4. Etüt No. 4 Moderato

Trilleri geliştirmek için yazılmış olan bu etütte, her notada aksan yaparak trilleri hızlı ve ritmik bir şekilde çalmak gerekmektedir. Ayrıca nefes yerlerine de dikkat edilmelidir.

Şekil 5.11. Etüt No. 4 İlk 3 Ölçü

Etütün 17. ölçüsünde Şekil 5.12.'de görüldüğü üzere 32'lik notalarda ritme uygun çalınmalı ve 18. ölçünün 2. notasında nefes alınmalıdır. Moyse Etüt No. 4 için trillerin çok hızlı bir şekilde çalınmasını söylemiştir.

Şekil 5.12. Etüt No. 4 17. Ölçü

Şekil 5.13. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 20

5.5. Etüt No. 5 Allegro assai

Bu etüt, oktav çalışmalarını içerir. Oktav arası geçişlerde kontrolü sağlamak için diyafram nefesiyle beraber dudaktan çıkan havanın yönüne dikkat edilmelidir. Hava, alt oktavlarda flütün içine doğru, üst oktavlarda ise karşıya doğru üflenmelidir. Aynı zamanda *Staccato* çalışması olan Etüt No. 5 entonasyonu da geliştirmektedir. Moyses bu etütte her bir vuruş için ilk notayı vurgulayıp ikincisi için ise daha zayıf çalınması gerektiğini söylemiştir.

Şekil 5.14. Etüt No. 5 İlk 5 Ölçü

Etüt No. 5 için Moyses'in De La Sonerite kitabından "*Attack and slurring of note*" bölümünden faydalanılabilir. Şekil 5.15. için Moyses şöyle açıklamıştır:

"Dil çalışması için sürekli olarak vibratolu bir pizzicato gibi çalmaya çalışın. Her nota kısa olmalı fakat kuru olmamalıdır. Bu çalışmada mümkün olan en kısa sürede sese olabildiğince fazla canlılık vermeye çalışın. Her bir vuruşta vurgu yapılması gereken mükemmel bir çalışma." (Moyse, 1928)

Şekil 5.15. De La Sonerite metodu Staccato Egzersizi

Şekil 5.16. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice metodu Etüt No. 7 ilk 4 Ölçü

5.6. Etüt No. 6 Moderato

Etüt No. 6 16'lık notalar üzerine kurulmuş genellikle bağ içinde bir etüttür. Bu etüdün amacı ses aralıklarını bağ içinde, havayı itmeden temiz ve pürüzsüz çalmaktır. Her sesin kendine ait bir hava potansiyeli, basıncı ve yönü vardır. 1. oktavda ağızlığın içine

doğru basınç verilmelidir. 2. oktavda basınç azaltılarak hava sıcak bir şekilde karşıya doğru üflenmelidir. 3. oktavda ise hafif basınç kullanılmalıdır. Her bir sese ne kadar hava üfleneceğine dikkat edilmelidir. Etüt forte ve piyano olmak üzere iki farklı nüansta çalışılmalıdır. Çünkü her iki farklı çalışmada üflenen hava değişkenlik gösterecektir. Moyses bu etütte baştan sona kadar iki farklı şekilde forte ve piyano olarak çalışılması gerektiğini vurgulamıştır.

Şekil 5.17. Etüt No. 6 İlk 2 Ölçü

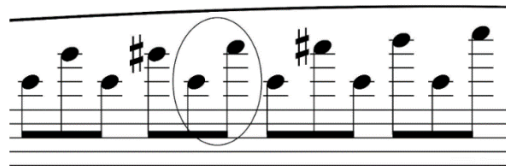
Şekil 5.18. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice metodu Etüt No.13 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.19'deki çalışma tekniği Etüt No. 6'ya aralık sesler bakımından yardımcı olacaktır. Moyses, *De La Sonarite* metodundaki aralık çalışmasını şöyle açıklamıştır: "Bu egzersiz daima 60 metronom hızında uygulanmalıdır. Kasıtlı olarak üçleme halinde yazılmıştır." (Moyse, 1928)

Şekil 5.19. De La Sonarite Aralık Çalışması

Şekil 5.20. ve Şekil 5.21'deki görsellerde *De La Sonarite* metodunda aralık çalışmasının Etüt No. 6'ya yararlı olduğu görülmektedir.

Şekil 5.20. De La Sonarite Aralık Çalışması

Şekil 5.21. Etüt No. 6

5.7. Etüt No. 7 Maestoso

Bu egzersizin amacı süslemeleri çalıştırmaktır. Dört dörtlük ritimde üçleme notaların içerisinde keskin ve ritme uygun çalınmalıdır. Bütün sekizlik notalara ve süslemelerin ilk notasına aksan verilmelidir. Altılama olan süslemeler çalınırken geç kalınmamalıdır. Öncelikle yavaş bir tempoda, süslemeler ayrı olarak çalışılmalıdır.

Şekil 5.22. Etüt No. 7 İlk 2 Ölçü

Şekil 5.23.'teki görselde Kreutzer'in keman için yazdığı 40 Etudes Ou Caprise metodundan Etüt No. 40 gösterilmektedir. Moyse'un bu etüdü bir üst oktavadan çalınacak şekilde uyarladığı görülmektedir.

Şekil 5.23. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 16 ilk 2 Ölçü

Etüt No. 7'de süslemelerin öncesinde çarpma notalara dikkat edilmeli ve keskin çalınmalıdır. Marsel Moyse Etüt No. 7 için şöyle açıklamıştır:

“İkili ritmik hareketin 1. ve 3. vuruşunu iyi işaretleyin ve grubun 6. notasını çıkartmayı unutmayın. Mordan notalar çok etkili.” (Moyse, 1928)

Şekil 5.24. Etüt No. 7

Etüt No. 7 için Moyses'un *24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations* adlı metodu Etüt No. 23 yararlı olacaktır.

Şekil 5.25. *24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations* metodu Etüt No. 23

5.8. Etüt No. 8 Moderato

Bu egzersiz arpej ve tril çalışmasıdır. Etüdün başında yazdığı gibi aksanlı çalınmalıdır. Farklı tonlar üzerinden giden Arpej diziler aynı zamanda flütte hız tekniğine katkı sağlar. Moyses bu egzersizde trillerin çok hızlı olması gerektiğini vurgulamıştır.

Şekil 5.26. Etüt No. 8 İlk 2 Ölçü

Şekil 5.27 'deki görselde Kreutzer'in keman için yazdığı *40 Etudes Ou Caprice* kitabından Etüt No. 6 gösterilmektedir. Moyses'un bu etüdü bir üst oktavdan çalınacak şekilde uyarlamış olduğu ve tril eklediği görülmektedir.

Şekil 5.27. Kreutzer *40 Etudes Ou Caprice* metodu Etüt No. 6 İlk 2 Ölçü

Etüt No. 8 için Moyses'un 1939'da yazdığı "Gammes et Arpéges- 480 Exercises" metodundan faydalanılabilir.

Şekil 5.28. Gammes et Arpéges- 480 Exercises

Şekil 5.29. Gammes et Arpéges- 480 Exercises

5.9. Etüt No. 9 Allegro

Etüt No. 9 altı sekizlik tempo üzerine kurulan, çarpma notalar kullanılan bir egzersizdir. Süslemeler, ritmik değerde çalmayı geliştirmektedir. Pes sesteki süsleme notalar tiz seslerdeki melodiyle birleşmektedir. Bu nedenle çıkardığımız havanın basıncı çok önemlidir. Hava, pes seslerde basınçlı olmalıdır. Tiz sesler, basınç azaltılarak sıcak havayla beraber daha yuvarlak düşünölmelidir. Böylece sesler daha homojen bir yapıda olur. Moyses Etüt. No. 9 için şunları söylemiştir:

"Bu çalışmada 2. egzersiz için verilen talimatların aksine süslemeler hafif olmalıdır. Melodideki sekizlikleri uzun çalmamalısn. Bunun sonucunda Etüt No. 9'un Scherzo stilini koruyabilirsin." (Moyse, 1928)

Şekil 5.30. Etüt No. 9 İlk 5 Ölçü

Şekil 5.31.'de süslemelerin yapısı diğerlerine göre farklıdır. Sekizlik notalar uzatılmamalıdır.

Şekil 5.31. Etüt No. 9 56. Ölçü

Şekil 5.32 'deki görselde Kreutzer'in keman için yazdığı *40 Etudes Ou Caprise* kitabından Etüt No. 40 gösterilmektedir. Moyses'un bu etüdü bir üst oktavdan çalınacak şekilde uyarlamış olduğu ve süslemeler eklediği görülmektedir.

Şekil 5.32. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 40 İlk 5 Ölçü

5.10. Etüt No. 10 Grave

Etüt No. 10 kitaptaki diğer etütlere göre daha müzikal bir yapıdadır. İncelenen 9 etütteki tekniklerin çoğunu içinde barındırır. Diyafram nefesi ve cümle aralarındaki nefes yerlerine, dil tekniğine, 32'lik notalardaki aksanlara, ses aralıklarına ve nüanslara dikkat edilmelidir. Etüt No. 10; diyaframdan aldığımız nefesle, sesleri itmeden, sıcak hava ile geniş ve akıcı bir şekilde çalınmalıdır.

Şekil 5.33. Etüt No. 10 ilk 3 Ölçü

Şekil 5.34. 'deki görselde Kreutzer'in keman için yazdığı *40 Etudes Ou Caprise* metodundan Etüt No. 40 gösterilmektedir. Moyses'un bu etüdü bir üst oktavdan çalınacak şekilde uyarlayıp, tril eklediği görülmektedir.

Şekil 5.34. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 40 İlk 4 Ölçü

Etüt No. 10, dil bakımından incelendiğinde ise *Staccato* notalar net, keskin ve çift dil tekniği ile çalınmalıdır.

Şekil 5.35. Etüt No. 10: 9. ve 10. Ölçü

Marce Moyses'un *Ecole De L'articulation* adlı metodu, dil tekniği bakımından Etüt No. 10'a yardımcı olacaktır.

Şekil 5.36. Ecole De L'articulation metodu Etüt No. 10

Etüt No. 10'da aralık sesler çok sık kullanılmıştır. Bu sebeple bütün etütlerde olduğu gibi diyafram etkin bir şekilde kullanılmalı ve çalışırken boğaz açık tutulmalıdır. Pes seslerden tiz seslere geçişte dudak kontrolü sağlanmalıdır. Şekil 5.37.'de 1. oktav re diyezden 3. oktav la sesine geçerken hava sirkülasyonuna dikkat edilmelidir. Re diyez sesinde hava, basınçlı bir şekilde ağızlığın içine doğru üflenirken, 3. oktav la sesi yuvarlak bir şekilde düşünülerek hafif basınçla ağızlığın karşısı ile içine arasına üflenmelidir. Şekil 5.19.'da Marcel Moyses'un *De La Sonarite* adlı metodunun aralık çalışması Etüt No. 10 için yararlı olacaktır.

Şekil 5.37. Etüt No. 10 26. 27. 28. Ölçü

Etüt No. 10 süsleme ve tril bakımından zengin bir egzersizdir. Şekil 5.38.'de işaretlenen ilk ölçüde çarpma nota hızlı bir şekilde çalınıp tril ile legato içerisinde devam edilmelidir. Tril yazısının yanındaki naturel işareti do-re trilinin arızasız (diyez veya bemol olmadan) çalınması gerektiği anlamına gelmektedir.

Şekil 5.38. Etüt No. 10 3. ve 4. Ölçü

Şekil 5.39.'da çarpma notadan sonra trille başlarken atak verilmelidir. Ardından 32'lik değerindeki süsleme notalar tempo içerisinde hızlı bir şekilde çalınmalıdır.

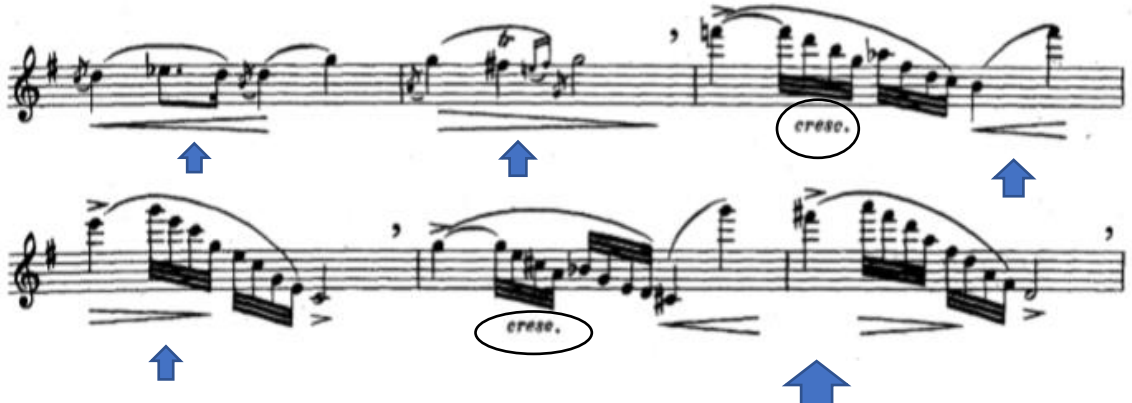
Şekil 5.39. Etüt No. 10 12. Ölçü

Şekil 5.40.'ta işaretlenen yerde çarpma nota 1. oktavdan çalınacak şekilde yazılmıştır. Oktav çalışmasında homojen bir ses için 1. oktavda dudak kaslarının rahat olması gerekmektedir.

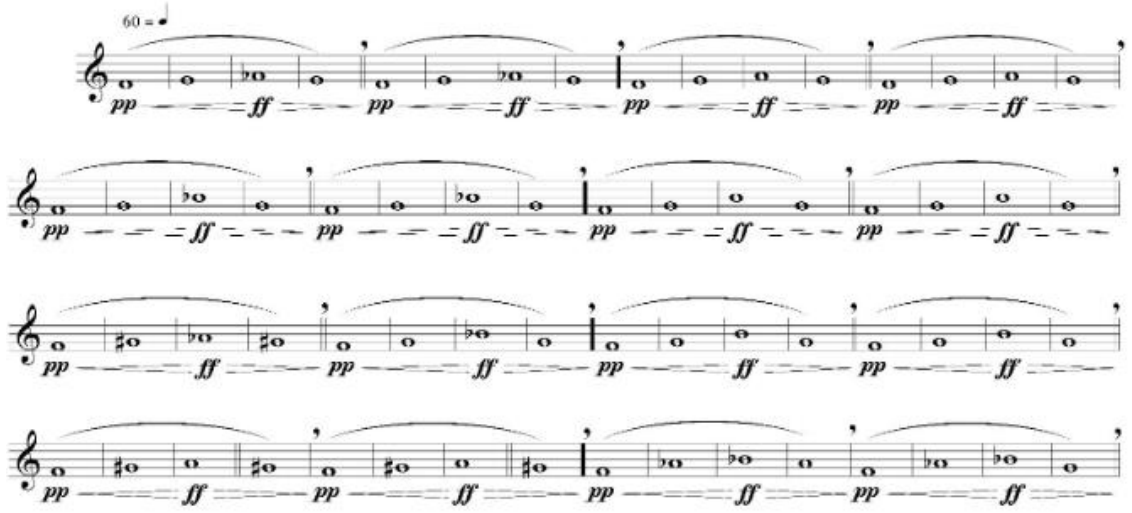

Şekil 5.40. Etüt No. 10 47. Ölçü

20 Etudes D'apres Kreutzer metodunda nüanslar, Etüt No. 10'dan itibaren değişiklik göstermeye başlamıştır. Çoğunlukla Crescendo ve Decrescendo kullanılmıştır. Şekil 5.41.'de nüansların bir kısmı örnek olarak gösterilmiştir. Marcel Moyse'un Tone Development ve 24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations adlı metotları Etüt No. 10'a müzikal açıdan yararlı olacaktır.

Şekil 5.41. Etüt No. 10

Şekil 5.44. “De La Sonorite – Art Et Technique” adlı metodun “Souplesse Des Song Graves” bölümü

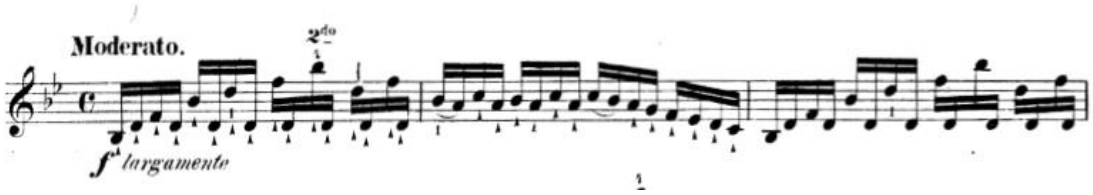
5.12. Etüt No. 12 Moderato

Etüt No. 12 genellikle 16’lık notalardan oluşan bir *Staccato* egzersizidir. Bu sebeple Etüt No. 12 nefes yerlerine uygun olarak cümle gruplarına ayrılıp çalışılmalıdır. Kitaptaki diğer *Staccato* egzersizlerinden farkı ilk notaların tutularak çalınmasıdır. Üstü çizgi ile çizilen notalar *Detaje* anlamına gelmektedir. Etüdün ilk ölçüsünde her 16’lığın birinci vuruşunda *Detaje* yazılmıştır. Diğer ölçülerinde ise bas seslerde görülmektedir. Moysse, Etüt No. 12 için her ölçünün ilk vuruşunda notayı vurgulu bir şekilde, ikincisinde ise piyano çalınması gerektiğini vurgulamıştır.

Şekil 5.45. Etüt No. 12 İlk 3 Ölçü

Moysse’un Şekil 5.46’da *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice* metodundan uyarladığı Etüt No. 12’yi bağımsız ve üst oktavdan yazdığı görülmektedir.

Şekil 5.46. *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice* metodu Etüt No. 28 İlk 3 Ölçü

Şekil 5.47.’de bas seslerde detaşe olduğu görülmektedir.

Şekil 5.47. Etüt No. 12

Moyse, bu egzersizde ses aralıklarını çok sık kullanmıştır. Şekil 5.48.'de 1. oktav re notası sabitlenmiş olup, melodi 3. oktav seslerindedir. Pes ve tiz sesler olmak üzere iki ayrı grup olarak metronom ile yavaş çalışılmalıdır.

Şekil 5.48. Etüt No. 12 41. Ölçü

5.13. Etüt No. 13 Andante

Etüt No. 13'te çarpma notalar 8'lik notalarla birleşmiştir. Çarpma notalar tek başına incelendiği zaman fa majör dizisi üzerinden gam ortaya çıkmaktadır. Moyse, bu egzersiz için; süsleme notaları hafif bir şekilde, 8'lik notaları ise şarkı söyler gibi çalınması gerektiğini açıklamıştır. Aynı zamanda Etüt No. 2 içerisindeki dil tekniği çalışmasını Etüt No. 13 için örnek olarak göstermiştir.

Şekil 5.49. Etüt No. 13 İlk 4 Ölçü

Moyse'un Şekil 5.50.'deki *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice* metodundan uyarladığı Etüt No. 13'e çarpma notalar eklediği görülmektedir.

Şekil 5.50. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 30 İlk 4 Ölçü

5.14. Etüt No. 14 Allegro Moderato

Etüt No. 14, 16'lık değerindeki notalardan oluşan ve ses aralıklarını çalıştırmayı hedefleyen bir egzersizdir. Her 2 16'lık notada bağ vardır. Bağ sonundaki notalar pesleşmemesi için entonasyona dikkat edilmelidir. Entonasyon hava hızı ile dudaklar arasındaki ilişkiye bağlıdır. Her bağın sonunda dudaklar serbest bırakılmalı ve hava karşıya doğru üflenmelidir. Bunu yaparken çenenin ufak hareketleri entonasyonu koruma açısından çok önemlidir. Moyse, 20 D'apres Kreutzer Etudes metodunda sadece Etüt No. 14'te röpliz kullanmıştır. Her ölçü kendisini tekrar etmektedir. Moyse Etüt No. 14'ü şöyle açıklamıştır:

“Bağlı 16'lıkların ilk notasını sert ve keskin dil vuruşuyla, 2. sesi ise temiz ve ilk notaya göre her zaman piyano çalınmalıdır.” (Moyse, 1928)

Etüt No. 14 için Şekil 5.19'daki De La Sonarite metodunun aralık çalışmasından faydalanılabilir.

Şekil 5.51. Etüt No. 14 İlk 5 Ölçü

Moyse'un Şekil 5.52.'deki Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodundan uyarladığı Etüt No. 14'ün her ölçüsüne röpliz eklediği ve her 2 16'lığın sonunda bağ kullandığı görülmektedir.

Şekil 5.52. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 32 İlk 2 Ölçü

5.15. Etüt No. 15 Moderato

Etüt No. 15 üçleme notalarda aksan ve vurgu çalışmasıdır. Üçleme notaların dışında 8'lik notalarda tril kullanılmıştır. Aksan ve trillerin birleştiği bu etütte nefes yerlerine dikkat edilmeli, triller ritmine uygun bir şekilde hızlı çalınmalıdır. Aksanlar çalınırken diyafram etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Aksi takdirde sesler çatlar ve kalitesi bozulur. Moyses Etüt No. 15 için baştan sonra kadar aksan kullanarak; her ölçünün 2. ve 4. vuruşlarının ritmik hareketlerinin belirgin çalınması gerektiğini vurgulamıştır.

Şekil 5.53. Etüt No. 15 İlk 2 Ölçü

Şekil 5.54'te Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 15'te alternatif çalışma tekniği yazıldığı görülmektedir.

Şekil 5.54. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 15 İlk 3 Ölçü

5.16. Etüt No. 16 Moderato

Etüt No. 16 bağ içinde 16'lık notalardan oluşan bir egzersizdir. Bağ içinde geniş aralıklara çok sık rastlanmaktadır. Bu sebeple cümle ve motiflere ayrılarak sistematik bir şekilde çalışılmalıdır. 3 oktavın yazıldığı bu etütte; hava yolu, gücü ve hızı notalara uygun olmalıdır. Diyafram ve dudak pozisyonu oktavlara göre ayarlanmalıdır. Geniş aralıklı

seslerde dudaklarda aşırı gerilme ve kasilma olmamasına dikkat edilmelidir. Moyses, Etüt No. 16 için Etüt No. 1'i örnek göstermiştir.

Şekil 5.55. Etüt No. 16 İlk 3 Ölçü

Etüt No. 16, Şekil 5.56.'da görüldüğü üzere 20 Etudes D'apres Kreutzer metodunda anahtar üzerinden ton değişimi olan 2 etütden biridir.

Şekil 5.56. Etüt No. 16 Ton değişimi

Moyse'un Şekil 5.57.'deki Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodundan uyarladığı Etüt No. 16'yı bir üst oktavdan uyarladığı görülmektedir.

Şekil 5.57. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 25 İlk 3 Ölçü

5.17. Etüt No. 17 Allegro vivace

Etüt No. 17 la bemol majör tonu üzerinden, süsleme ve *Staccato* notalardan oluşan, ses dinamiklerini geliştiren bir egzersizdir. Cümle yapısı etüdün başından sonuna kadar aynı şekilde ilerlemektedir. Flütte teknik hızı geliştiren bu etüt, yavaş tempoda çalışılıp daha sonra hızlandırılmalıdır. Bu egzersiz; dil, *Nüans* ve süslemeler olarak 3 ayrı grupta çalışılmalıdır. Böylece *Allegro vivace* temposunda dil, *Nüans* ve çarpma notalar aynı anda çok daha rahat yapılacaktır. 1. vuruşun son 8'liğinden ardından gelen 2. vuruşun ilk 8'liğine kadar sesteki açılmalara özen gösterilmelidir. Moyses Şekil 5.58.'de Etüt No. 17

için *Staccato* notalarda geç kalmadan; 16'lık notaların piyano ve hafif bir şekilde çalınması gerektiğini söylemiştir.

Şekil 5.58. Etüt No. 17 İlk 2 Ölçü

Moyse'un Şekil 5.59.'daki *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise* metodundan uyarladığı Etüt No. 17'e çarpma notalar eklediği görülmektedir

Şekil 5.59. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 35 İlk 4 Ölçü

5.18. Etüt No. 18 Moderato

Etüt No. 18 başından sonuna kadar 16'lık notalardan oluşan teknik bir etüdüdür. Her vuruşun ilk notasında tril ve forte yazılmıştır. Bütün vuruşlar bağlı olmalı ve bağların ilk notasında dil vuruşu forte nüansı ile beraber belli edilmelidir. Bu etüdün amacı tril ile başlayan notaya aksan vererek bağ içerisinde devam etmektir. Diğer etütlerde olduğu gibi Etüt No. 18 de çalışma gruplarına ayrılmalıdır. İlk olarak trilsiz bir şekilde, her vuruşta forte nüansı ile ve farklı artikülasyonlarla çalışılmalıdır. Daha sonra diğer notalar ele alınmadan sadece tril notalar metronom ile çalışılmalıdır. Ardından bu çalışmalar birleştirilmelidir. Şekil 5.60.'ta trillerin hangi notalarla yapılacağı üstündeki arızalarla (diyez ve bemol) gösterilmiştir. Moyse, Etüt No. 18'i şöyle açıklamıştır:

“Eğer öğrenci bu egzersizi hızlı çalarsa mordan; yavaş çalarsa tril kullanmalıdır. Ayrıca diğer 3 notanın niteliğine dikkat etmelidir.” (Moyse, 1928)

Şekil 5.60. Etüt No. 18 İlk 2 Ölçü

Şekil 5.61'de Kreutzer'in 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 21'de alternatif çalışma tekniği yazıldığı görülmektedir.

Şekil 5.61. Kreutzer 40 Etudes Ou Caprise metodu Etüt No. 21 İlk 3 Ölçü

Moyse, Etüt No. 18'de anahtar üzerinde; la bemol majör, mi majör, fa majör, si majör, sol majör olmak üzere 5 tane ton kullanmıştır.

Şekil 5.62. Etüt No. 18 6. Ölçü

Şekil 5.63. Etüt No. 18 Mi Majör

Şekil 5.64. Etüt No. 18 Fa Majör

Şekil 5.65. Etüt No. 18 Si Majör

5.20. Etüt No. 20 Andante

Etüt No. 20 metodun son etüdü olup, içerisinde çarpma notalar barındırır. Bütün seslerde çarpma notalar bağlı bir şekilde yazılmıştır. Andante temposunda nefes yerlerine dikkat edilerek çalışılmalıdır. Ses aralıkları geniş olan bu etüde nüanslara yer verilmiştir. Piyano ile başlanmalı, bütün sesler yumuşak ve temiz çalınmalıdır. Derin bir diyafram nefesiyle beraber notalara başlarken dil vuruşları belli olmalıdır. Etüt No. 20 diğer etütlerde olduğu gibi çalışma gruplarını ayrılmalıdır. İlk olarak çarpma notalar olmadan; hava yönüne ,hızına ve ne kadar hava gerektiğine dikkat edilerek çalınmalıdır. Daha sonra çarpma notalar ayrı çalışılmalı ve ardından bu iki çalışma birleştirilmelidir. Moyses, bu egzersiz için Etüt No. 2'yi örnek olarak göstermiştir.

Şekil 5.69. Etüt No. 20 İlk 5 Ölçü

Moyses'un Şekil 5.70.'teki *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice* metodundan uyarladığı Etüt No. 20'ye çarpma notalar eklediği ve bağları ayırdığı görülmektedir.

Şekil 5.70. *Kreutzer 40 Etudes Ou Caprice* metodu Etüt No. 21 İlk 6 Ölçü

6.2. G. Bizet Suit No. 1 İntermezzo

Bizet'nin yazdığı Carmen operasının 3. perdesi olan İntermezzo flüt solosu orkestra repertuarındaki en önemli sololardan biridir. Müzikal anlamda *Dolcissimo* çalınması gereken bu bölüm, içerisinde bağlı notalar barındırır. Üst oktavlarda bağ içerisinde piyano ve yumuşak çalmak ses kalitesi bakımından zorluk yaratabilir. Bu sebeple diyafram etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Teknik anlamda havanın yönüne, hızına ve sıcaklığına dikkat edilmelidir. Eserin bütünlüğü için nefes, cümle ve bağ sonlarında alınmalıdır. Eserin 1. teması arp ve flüt ile başlarken 2. teması klarnet ve flüt ile devam etmektedir. Müziğin bütünlüğü için diğer enstrümanlarla olan uyum çok önemlidir. Bu uyum için diğer partileri dinlemek ve entonasyonu korumak gereklidir.

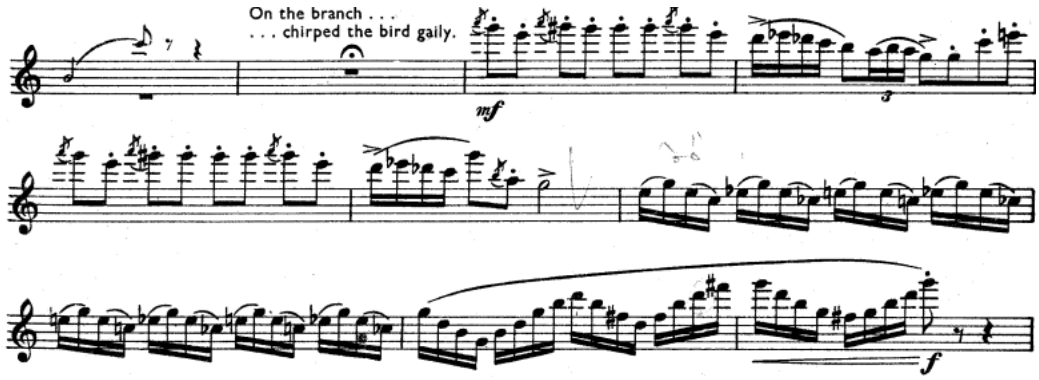
İntermezzo flüt solosu için çalışılması en uygun egzersizler Etüt No. 1 ve No. 6'dır. Moyses, bu etütlerin bağ içerisinde ayrı olarak piyano çalınması gerektiğini vurgulamıştır. Aynı zamanda metronom ile yavaş çalışılmalıdır. Moyses'un Etüt No. 1 ve Etüt No. 6 için yazdığı çalışma tekniği, *Carmen Operası*'nın İntermezzo flüt solosuna uygulanabilir. Bu teknik ses aralıklarına ve üst oktavlarda piyano çalınmasına yararlı olacaktır.

Andantino quasi Allegretto. (♩ = 88.)
Solo
Arpa
pp
A
B
p
p cresc.
f
mf dim.
pp dim.
PPP smorz.

Şekil 6.3. Carmen Operası İntermezzo Flüt solosu

6.3. Sergei Prokofiev ‘Peter ve Kurt’

Sergei Prokofiev’in, bir hikaye içerisinde çocuklara yönelik yazdığı bu eserde her enstrüman bir karakteri canlandırmaktadır. Flüt ise bir kuş karakterindedir. Dolayısıyla, müzikal anlamda kişi kendini kuş gibi düşünmelidir. Teknik pasajları ve arpej dizilişleri çok sık olan bu eser ilk olarak ağır bir tempoda gruplara ayrılarak çalışılmalıdır. 1. solo ele alındığında Şekil 6.4.’te allegro temposunda çarpma ve 16’lık notalardan oluşan cümle görülmektedir. Çarpma notalar ritmik değerinde kısa ve bağlı çalınmalıdır. Moysse’un 20 *Etudes D’apres Kreutzer* metodundan Etüt No. 2, Etüt No. 11, Etüt No. 13 ve Etüt No. 20 *Peter ve Kurt* eserindeki çarpma notalara yardımcı olacaktır. Ardından gelen 2 ve 4 bağlı bir şekilde arpej yazılan 16’lık notalar eserin ritmik değeri için tek nefeste çalınmalıdır. Aynı zamanda müziğin karakterini yansıtmak için mutlaka aksanlara dikkat edilmelidir. Arpej ve aksanlar için Etüt No. 8 Etüt No. 13 bu soloya yardımcı olacaktır.

Şekil 6.4. Peter ve Kurt

Eserin diğer solusunda la bemol majör üzerinden giden 32’lik arperjler devam etmektedir. Bu arpej notalar bağlı çalınmalı ve hemen ardından gelen 8’lik değerindeki *Staccato* mi notaları keskin olmalıdır. 20 *Etudes D’apres Kreutzer* metodundaki Etüt No. 16 ve Etüt No. 18, arpej notaların bağ içerisindeki parmak senkronizyonu bakımından 2. soloya yardımcı olacaktır.

Şekil 6.5. Peter ve Kurt

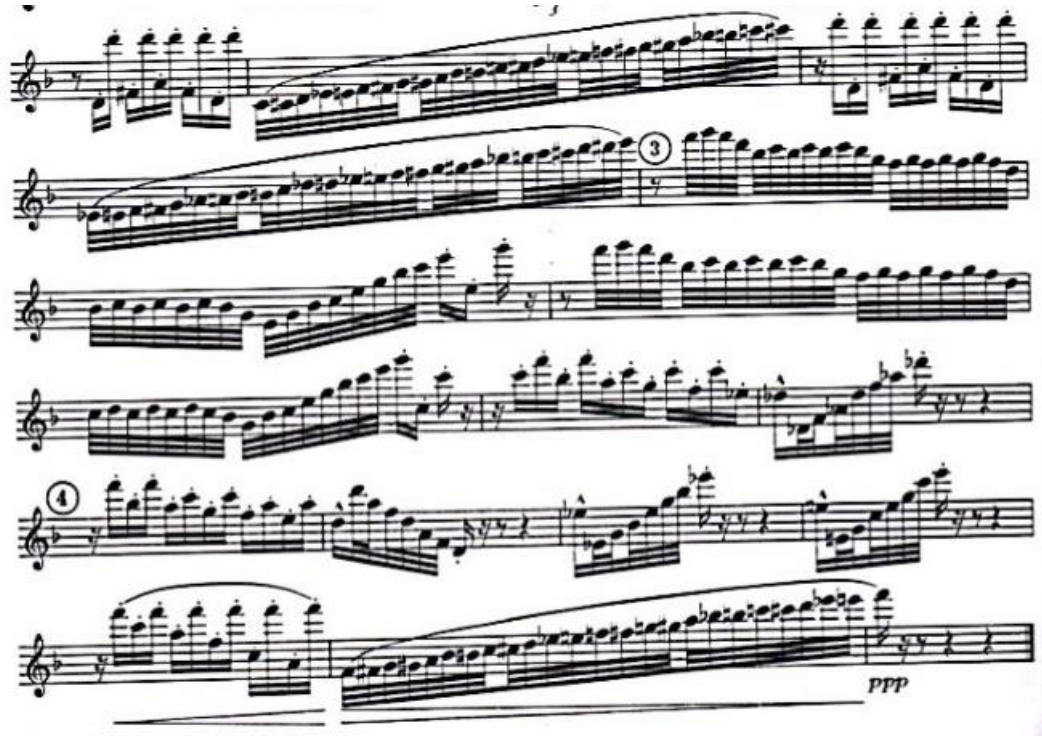
6.4. Camille Saint-Saëns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'

Saint-Saëns'ın Hayvanlar Karnavalı süiti 14 bölümden oluşmaktadır. Hayvanları, enstrümanlarla anlatmak için yazılan bu süitte flüt solosu kuşane bölümündedir. Bu bölümde flüt, kuşların sesini canlandırmaktadır. Orkestra repertuarında flüt için büyük önem taşıyan bu solo tamamen teknik pasajlardan oluşmaktadır. İçerisinde; hız, çift dil tekniği, üç dil tekniği, kromatik sesler, gam ve arpejler barındırır. Mutlaka metronom ile yavaş bir şekilde çalışılmalıdır. Dil tekniği bakımından incelediğinde 32'lik notalarda çift dil, 16'lık üçleme notalarda ise üç dil tekniği kullanılmalıdır. Moyses'un 20 Etudes D'apres Kreutzer metodundaki Etüt No. 3'te mi majör tonu üzerinden yapılan dil tekniği, tu-ku telaffuzuyla çalışılmalıdır. Dil-parmak senkronizasyon kontrolü açısından Etüt No. 3 bu soloya yararlı olacaktır. Şekil 6.6.'da solonun giriş kısmı örnek olarak gösterilmiştir.

Şekil 6.6. Camille Saint-Saëns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'

Ardından gelen oktav sesler staccato, kromatik diziler ise bağlı olmalıdır. Bu solo teknik olarak hızlı olduğu için 8'lik ve 4'lük eslerde nefes alınmalıdır. 20 Etudes D'apres Kreutzer metodundan Etüt No. 5 oktav sesler için bu soloya yardımcı olacaktır.

Şekil 6.7. Camille Saint-Saëns 'Le Carnaval des Animaux- Volière'

6.5. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası'

Felix Mendelssohn'un W. Shakespeare'in 'Bir Yaz Gecesi Rüyası' oyunundan esinlenerek yazdığı bu üvertürdeki flüt solosu Scherzo bölümündedir. Sol minör tonu ve üç sekizlik tempo üzerinden yazılmıştır. Allegro vivace temposunda çalınmalıdır. Baştan sona kadar çift dil tekniğini uygulanması gereken bu solo, eşit gruplara ayrılarak metronomla yavaş bir şekilde çalışılmalıdır. Ritimde geç kalınmaması için 8'lik notalardan sonra nefes alınmalıdır. Etüt No. 3'teki çift dil tekniği Şekil 6.8.'deki bu soloya yardımcı olacaktır.

Şekil 6.8. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası' Flüt Solosu

Nüans bakımından incelendiğinde 357. ölçüdeki *Crescendo* ve *Decrescendo* uygulanmalıdır. Ayrıca 367. Ölçüdeki *Diminendo*'ya dikkat edilmelidir. *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodundaki Etüt No. 10 nüans bakımından zengin bir egzersizdir ve bu soloya yardımcı olacaktır.

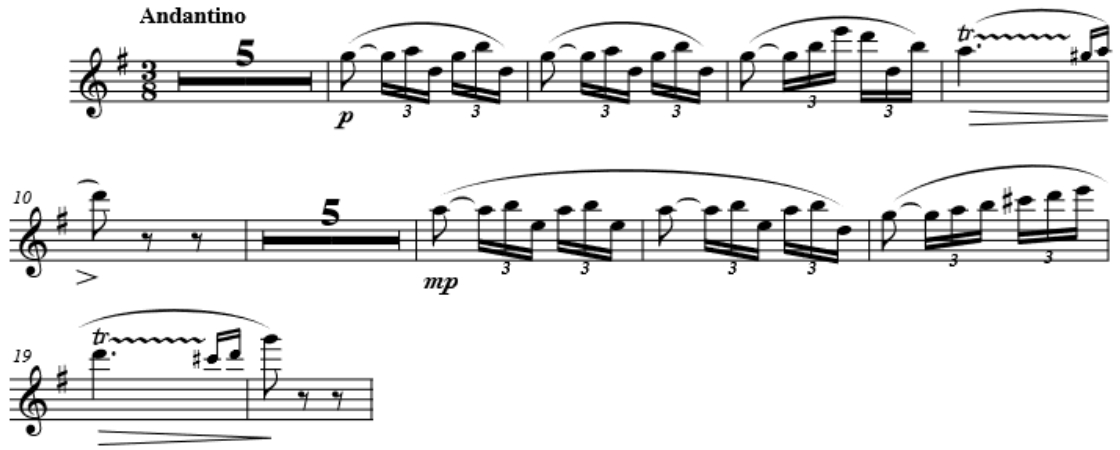

Şekil 6.9. F. Mendelssohn 'Bir Yaz Gecesi Rüyası' Flüt Solosu

6.6. G. Rossini Wilhelm Tell

Rossini'nin Alman yazar F. Schiller'in Wilhelm Tell adlı dramından esinlenerek yazdığı operanın ünlü üvertürü 4 bölümden (Andante-Allegro-Andante-Allegro vivace) oluşmaktadır. Operanın konusu İsviçre'deki usta okçu Giyom Tell'in Avusturya imparatoruna karşı açtığı özgürlük savaşıdır. (Seçkin, 2018, s. 76)

Bu eserin flüt solosu sol majör tonu üzerinden andante temposu ile başlamaktadır. Solonun başlangıcında üçlemeler kullanılmıştır. Bu üçlemelerin cümle sonları trille bitirilmiştir. Trillerin başında aksan bulunmaktadır. Metronom ile üçlemeler farklı artikülasyonlarla çalışılabilir. *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodundan Etüt No. 2 üçlemelerin çalışılmasında bu soloya yararlı olacaktır.

Şekil 6.10. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu

Daha sonra solonun cümle yapısı değişmektedir. 32'lik notalardan oluşan ölçülerde çift dil kullanılmalıdır. Sakin ama yürük bir tempoda, notalar sıkıştırılmadan devam edilmelidir. Sol majör üzerinden devam eden arpejlerin tiz notaları yumuşak çalınmalıdır. 20 *Etudes D'apres Kreutzer* metodundan Etüt No. 3 ve Etüt No. 12 arpej içindeki *Staccato* notaların yumuşak çalınmasına yardımcı olacaktır.

Şekil 6.11. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu

Ardından gelen arpej içinde kullanılan 32’lik notaların hemen öncesinde süslemeler kullanılmıştır. Ritmik açıdan zor bir pasajdır. Mutlaka eşit çalışma gruplarına ayrılıp metronom ile çalışılmalıdır. Süslemeler erken düşünülmeli, ardından gelen 32’lik notalar sıkıştırılmamalıdır. *20 Etudes D’apres Kreutzer* metodundaki Etüt No. 7 ve Etüt No. 19’da süslemelerin ritim içerisinde doğru kullanımı incelenmiş olup; bu inceleme doğrultusunda Etüt No. 7 ve Etüt No. 19 Wilhelm Tell flüt solosu yardımcı olacaktır.

Şekil 6.12. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu

Şekil 6.13.’te arpejdeki tiz notaların tutulduğu görülmektedir. Bu esnada geç kalınmamaya dikkat edilmelidir. *20 Etudes D’apres Kreutzer* metodundaki Etüt No. 12 *Detaje* notaların kullanımını bakımından bu solo yardımcı olacaktır.

Şekil 6.13. G. Rossini Wilhelm Tell Flüt Solosu

6.7. C. Debussy ‘Prelude to the afternoon of a Faun’

C. Debussy’nin *Mallarme* adlı şairin şiirinden esinlenerek yazdığı bu eser, yarı insan yarı keçi olan mitolojik varlıkların bir öğleden sonrasında gördüğü rüyayı anlatmaktadır. (Seçkin, 2018, s. 70)

Do diyez minör olan bu solo bağ içerisinde piyano nüansı ile başlamaktadır. Müzikal açıdan duygulu ve nüansları bol olan bu eser; geniş, rahat ve akıcı çalınmalıdır. İncelenen etütler açısından bakıldığında nefes yerleri önem taşımaktadır. Çünkü eserde

28 ölçü boyunca nefes yeri yoktur. Bu sebeple derin bir diyafram nefesiyle mutlaka piyano başlanmalıdır. Teknik anlamda havanın yönü ve basıncı ayarlanmalı ve dolu bir tonla çalınmalıdır. Müzikal anlamda ise esere tatlı ve etkileyici bir şekilde başlanmalıdır. 20 *Etudes D'apres Kreutzer* metodundaki Etüt No. 6 ve Etüt No. 12 nefes kontrolü açısından bu soloya yararlı olacaktır.

Şekil 6.14. C. Debussy 'Prelude to the afternoon of a Faun'

7. SONUÇ

Fransız Flüt Ekolü'nün tanınmasında önemli katkıları olan Marcel Moysse'un, 19 yaşında *Opera Comique*'de flütist olarak çalışmaya başlaması eğitimci kariyerinin temelini oluşturmaktadır. Moysse'un *Tone Development* metodundaki arya ve opera eserlerinin flüte uyarlanmış olması bunun bir örneğidir. Moysse'un bilgi, tecrübesi ve disipliniyle her flüt tekniği için ayrı olarak yazdığı metotlar, 20. yüzyıl ve günümüz flüt icracılarına ışık tutmuştur.

20 *Etudes D'apres Kreutzer* metodu çoğu flüt tekniğini içinde barındırmaktadır. Bu tez çalışmasında 20 *Etudes D'apres Kreutzer* metodunun çalışma teknikleri incelenirken, aynı zamanda Moysse'un yazmış olduğu diğer metotların flüt tekniğine ve incelenen etütlere yararları araştırılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

- 1- *De La Sonarite* metodu; incelenen etütlerde tonun kalitesine ve aralık seslere
- 2- *Gammes et Arpèges* metodu etütlerin teknik arpej ve gam dizilişlerine
- 3- *Ecole De L'articulation* metodu etütlerin dil tekniğine

- 4- *24 Petites Etudes Mélodiques Avec Variations* metodu etütlerdeki süslemelere ve müzikaliteye yardımcı olabilir.

20 Etudes D'apres Kreutzer metodu etüdü doğru çalışmak için gereken bilgileri içinde barındırmaktadır. Moyse'un etütlerin başına yazdığı bu bilgilerin uygulanması, etütlerin nasıl çalışılması gerektiğinin bilincini oluşturmaktadır. *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodunda; tonun kalitesi, dil tekniği, artikülasyon, dil ve parmak senkronizasyonu ve aralık seslerin çalışma gruplarına ayrılarak metronom ile çalışılması flüt icracısını bir üst seviyeye çıkarmasını hedeflemektedir. Teknik ve müzikal açıdan flüte katkısı olduğu görülmektedir. Ayrıca bu egzersiz kitabının; son bölümde incelenen başlıca orkestra flüt sololarında:

- 1- Oktav seslere
- 2- Entonasyona
- 3- Süslemelere
- 4- Nefes kontrolüne
- 5- Dil tekniğine ve artikülasyona
- 6- Müzikaliteye yararlı olabilir.

7.1. Öneriler

Bu tezin incelenmesi doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodu çalışılmadan önce Moyse'un ton geliştirmeye yönelik *De La Sonarite* metoduyla seslerin yönü ve basıncı çalışılmalıdır. Böylece aralık seslerde entonasyon korunabilir. Ses çalışmasının ardından *Gammes et Arpéges* kitabından teknik gam çalışması yapılmalıdır. Gamlar her tondan uygulanarak farklı artikülasyonlarla çalışılabilir. Günlük egzersiz olması gereken bu çalışmalar, metronom ile ilk olarak yavaş bir tempoda daha sonra tempoyu kademeli bir şekilde arttırarak uygulanmalıdır.
- *20 Etudes D'apres Kreutzer* metodu çoğu tekniği içinde barındırdığı için teknikler, kişinin eksiklerine göre veya sonrasında çalışacağı eserin zorluğuna göre ayrılmalıdır.

- Seçilen etütler metronom kullanarak ilk başta ağır bir tempoda çalışılmalı ve Moyses'un etütlerin başına yazmış olduğu bilgiler uygulanmalıdır.
- Dil, artikülasyon, nefes kontrolü, entonasyon ve ton çalışması için Moyses'un bahsedilen diğer kitaplarından faydalanılabilir.

KAYNAKÇA

- Atışeri, S. (2018). *Kreutzer Etütleri ve Keman Eğitiminde Çalışma Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Baykara, S. (2009). *Kreutzer Etütleri Üzerine Teknik İnceleme ve Öneriler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hepyükcel, C. (2009). *19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyse'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri*. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı
- Hummel, C. (1998). The Genesis of Tone Development Through Interpretation. *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.9
- Lawrence, E. (1998). Using Marcel Moyse's Technical Mastery For The Virtuoso Flutist. *The Marcel Moyse Society Newsletter*, Vol.9
- Moyse, M. (1928) *20 Etudes D'apres Kreutzer*, Paris: Alphonse Leduc.
- Moyse, M. (1933). *Gammes et Arpèges -480 Exercises*. Paris: Alphonse Leduc.
- Moyse, M. (1934) *De la Sonorité: Art et Technique*, Paris: Alphonse Leduc,
- Moyse, M. (1935). *Le Débutant Flutiste*. Paris: Alphonse Leduc&Cie.
- Moyse, M. (1973) *The Flute and its Problems: Tone Development Through Interpretation*, Tokyo: Muramatsu Gakki Hanbai.
- Seçkin, M. (2018). *19. Yüzyılın Önemli Bestecisi ve Flüt İcracısı Paul Taffanel'in Complete Flute Method'unun Flüt Eğitim Repertuarındaki Önemi*. Sanatta Yeterlilik Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Singer, E. (1923). *Kreutzer Forty-Two Studies or Caprices for the Violin*, New York: Shirmer's Library of Musical Classics.
- Şenol, A. (2012). Flute Exercises of Marcel Moyse. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2242-2246.
- Topcan, T. (2011). *Flüt Eğitiminde Marcel Moys'e Ait De La Sonarite Adlı Metodun İçeriği ve Çalışma Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İNTERNET KAYNAKLARI

http-1: <https://moysesociety.org/> (Eriřim Tarihi: 15.05.2019)

http-2: <https://www.allmusic.com/artist/rodolphe-kreutzer-mn0001624842/biography>
(Eriřim Tarihi: 15.05.2019)